

მოთარ ჩხეიძე

სეინლა ნინო

მცხეთა.
არმაზციხე.
კერპი არმაზისაი:

კაცი ერთი სპილენძისა, ტანთ ჯაჭვი ოქროსი,
თავსა ჩაბალახი მყარი, თვალნი ზურმუხტი და ბივ-
რილი, ხელთა ხრმალი ბრწყინვალეი, ვითარცა ელვაი.
თუ ვინ შეეხება, განწირულა სასიკვდილოდა. და ძრწი-
ან მეფენი ქართლისანი კარგახანია. ძრწის ერი ქარ-
თლისაი, ძრწის და ურჩობს: მორჩილნი მორჩილებენ,
ურჩნი ურჩობენ რალა თჳმა უნდა. მორჩილებენ მოგ-
ენი არმაზისაი, ურჩობენ ქადაგნი ციშუბისა, ძველ-
ქართული ღმერთისა, ზორიგესი, ძველქართული, თა-
ვიანთი ღმერთისა, კერპი რომლისა რო დაუნგრევი
კერპსა არმაზისა და აღმართულა რომლის ადგილასა.
ურჩობენ. შფოთია. იცავენ კერპსა სპარსი მოლაშქ-
რენი. მკაცრად იცავენ. მკაცრი ბრძანება აქეთ შაჰინ-
შაჰისა, რომელს მორჩილებს მრავალი ერი, მეფეი მრავ-
ალი, და მირიანცა, მეფეი ქართლისა, რომელს მორ-
ჩილებს და იმორჩილებს კიდევ და კიდევ, ანთუ
უნდა რო დაიმორჩილოს, უნდა და ლამობს, მსოფ-
ლიოს რო გასწვდეს ბატონობაი მისი. უნდა და ლა-
მობს. მაგრამ ჰრომი გადაჰლობია. ებრძვის. ამარცხებს.
დევნის. გაუძლოლებია ჯვარი ქრისტესი, ჰრომსა რა-
ლა თჳმა უნდა, და დევნის ჯვართა, იარაღითაც რო
დევნის. განრისხებულა შაჰინშაჰი სპარსთა, საითაც
გაიწეეს ჯვარი ჰხვდება, ზურგში მოჰქცევია ჯვარი,
ჯვარცმული. ჯერ ჯვარი აღწევს, მერე მხედროინი
ჰრომთა, განრისხებულა შაჰინშაჰი, ბრძანებს რო მო-
სკონ ჯვარი, სადაც რო გამოჩნდება, მოსპონ ყველ-
განა და ქართლშიცა რალა თჳმა უნდა. ქადაგთაც არ
მოსწონთ, არ მოსწონთ რო არცა ჯვარი, ჯვარცმული,

კერპით არ მოსწონთ არმანისა, არ მოსწონთ ცოტა, სძულთ კერპი არმანისა, — არც ერთი ნებათ. არცა მეორე; ციშები ნებათ, ღმერთი თავიანთი: თავისუფლება ნებათ, დამოუკიდებლობა ნებათ, თავიანთთვის უნდათ, რაც რომ თავიანთია, სხვათა გარეშე რაღა თქმა უნდა; უნდათ და ცდილობენ, ესაა რომ ძალა არა ჰყოფნით, გახირულან ორთა ძლიერთა შორისა. ძლიერთა და უძლიერესთა. და რომ შეზღვილა ორი უძლიერესი, ეს ორი, ეს ორი უძლიერესი, თითქოს ხსნაყ აქ არისო, ოღონდ ესაა, რისი იმედი ჰქონდეთ: ერთ-ერთი დასძლევს, თუ რომელი დასძლევს, თუ რომელი გაჩანადგება. და შეფიქრიანებულია მეფეი ქართლისაი მირიანი; გადაურჩება თუ არა ერი ამ დიდთა ბრძოლასა, გადაურჩება თუ მოიკეცილებთა იმათზე აღნი, ანთუ იმათთან ერთად მოიხრისებთა. შეფიქრიანებულია. შეწუხებულია. შეძრწუნებულია; თუ რა იღონოს, თუ რა გზას დაადგეს, თუ რა ირჩიოს, თუ რომელი ირჩიოს. გვალვაც დასტეხია თავსა. იწვის ქართლი, იბულებთა ქართლი. იბულებთა მიწი ქართლისაი. და დგას კერპი მიუკარები. მრისხანეი, შეუვალი. მოლაშქრენი იცავენ, გუშავნი, სპარსი გუშავნი რაღა თქმა უნდა. ლამითაც იცავენ. დღისითაც იცავენ. თქმა უნდა. ჰყოფიან ღამის გუშავნი. ჰყოფიან. განთიადს ეგებებიან.

მართი ბუშაბი. ზე... გაგვიფიქრებდა ერთი ღამეცა!..

მართი ბუშაბი. ზო... გაგვიფიქრებდა...
მართი ბუშაბი. გაგვიფიქრებდა ზვანდელი...
მართი ბუშაბი. ალაჰმა უწყის!..
მართი ბუშაბი. ვეწვევო კიდევ ჩვენს ჰერსა და ჩვენს მიწაწყალსა?..

მართი ბუშაბი. ალაჰმა უწყის!..
მართი ბუშაბი. აქ სად ვათენებთ, სად ვალამებთ, რა გვრჩის, რა გვინდა?..

ჩვენ ჩვენი ცოტა გვაოხრია, აქ რაღას ვდავობთ?!
მართი ბუშაბი. ალაჰმა უწყის!..
მართი ბუშაბი. იქ ვერ ვპატრონობთ, პარტაბდება მამული, ჩვენ სხვის მიწაში ვყრით ძვალ-ბორცსა და ვანთხვეთ სისხლსა.
რადაო?.. რისთვის?..

მართი ბუშაბი. ალაჰმა უწყის!..
მართი ბუშაბი. ალაჰმა უწყის!..
მართი ბუშაბი. ალაჰმა უწყის!..

მართი ბუშაბი. მიხსენი ალაჰმა!..
მეჩვენება, რომ ჰქრება უცებ ღამით არმაზო,
და მის ადგილს ჭვარი იჭრის... ჩვენ ჭვარს ვდარაჯობთ.

მართი ბუშაბი. რას ამბობ, გესმის?!
გვალვია, ცხელია, აგიღუღლა ალბათ გონება,
ანთუ ჩავთვლიმა და ეშმაკმა ჩაგარტყა თავში,
თორემ ეს რაო, — არმანია... ამა, ელვარებში..

მართი ბუშაბი. ჭვარიც ელვარებებს, თვალსა მჭრის და ღამის გაგვიფიქრებდა.
მართი ბუშაბი. ნულარ იტყვი!.. გაგიფიქრებდა გიგობს,
ანთუ ეგებოს არაფერი აღარც ვიცილია?!

მართი ბუშაბი. მიხსენი ალაჰმა!..
მართი ბუშაბი. მიხსენი ალაჰმა!..
მართი ბუშაბი. იმედია, არავის ეტყვი!..
მართი ბუშაბი. არავის ვეტყვი?!

შენ ვერ დაშფარებ საიდუმლო შენი, გაეცო,
მე რაგორ შევძლებ ვუერთგულო შენს საიდუმლოს?!

მართი ბუშაბი. მაშ დავდუღუღლავ... ბედისწერად ეს
დაშფარდა:
ველარ ვეღირსო სამშობლოს ჩემს ღრუბულსა!
მართი ბუშაბი. იმხსენი ალაჰმა!..
მართი ბუშაბი. მიხსენი ალაჰმა!..
მართი ბუშაბი. ხსს... ვილაც მოდის!..
მართი ბუშაბი. ჰეი, ვინ მოდის?..
ხმა ბარბადან. მორწმუნე ალაჰისა და მონა
შაჰინშაჰისა!..

ლიდება ალაჰს!..
ბუშაბი. ღიღება ალაჰს!..
შემოდის რაზმი გუშავთა, სპარსთა ცხადია. გუშავები იცვლებიან. ჯერ ორი რჩება, მერე მატულობს გუშავთა რიცხვი, მატულობს და მატულობს, ხალხიც რომ მატულობს, მავტერებელი ხალხი, ზოგის რა არმაზს ევერბება, ზოგის რომ მოითხოვს ღმერთსა თავისასა. ჯერ იცვლებიან ერთისიტყვითა. მერე შემოდის მოგვთამოვეი, მოუძღვის გუნდსა მოგვებისასა. გვირგვინი მოაქვთ, ყვავილები მოაქვთ, აწყოვინ ფერხითა კერპისა, მოწიწებით აწყოვინ; რომ მოაქვთ, მოაქვთ გალობითა: „არმაზ ბრწყინვალე, მნათობო მნათობთა, მოესტევათ შენდა სადიდებლად...“

მომგვამომგვამი. წყალობა შენი მოგვეფინა დიდი ხანია, წყალობით შენთ სიმშვიდე გვაქვს შეურყეველი. არვის ჩვენს საზღვრებს სამტროდ აღარ დასვიდებია, აღარ დაღვრილა სისხლი ჩვენი ჩვენიც მიწაზე. ვიბრძვით ჩვენ შენდა სადიდებლად კიდით კიდემით.

შორს გატყორცნილა სამზრძანებლო შენი და ვიბრძვით, კიდევ და კიდევ უფრო მეტი შემოგვიმატოთ. ამით ჩვენ ვიცავთ ჩვენს სიმშვიდეს, შენს სიდაიებს, ანუ შენ ვიცავ, დაგვიფარავ მოხისხართაგან. არმაზ ბრწყინვალეც კვლავ გვაფარავ, გავისნიდე კვლავაც.

ჩვენ შენის ქებით ვათენებთ და ვალამებთ ეგრევ. მობშენი. არმაზ ბრწყინვალეც.

ჩვენ შენის ქებით ვათენებთ და ვალამებთ ეგრევ, შენს შემძლეობას შთავაგონებთ ერს დღენადაც; ვარწმუნებთ, ჰირო რა არ არის ჰირო და სნება, რომ არც სიმშობი, არც სიტეტულე არაფერი, რომ არც კავკასის დაფხავება არაფერია, არაფერია, არაფერი არაფერია, რომ ეს გავლავაცა, ეს გადაწვა მამულ-ღედულის, ისევ და ისევ რა თქმა უნდა არაფერია, — რომ ამით მხოლოდ ჩვენ გვაშფრებებს არმაზ ბრწყინვალე

ჩვენს გამძლეობას, ერთგულეობას ჩვენსას ამოწმებს, რომ მოგვედლოს და სიუვარულით დაგვაჭლოდოს. ვარწმუნებთ ასე, და გაიურთ მოვაქცევთ ასე. ჩვენ შენის ქებით ვათენებთ და ვალამებთ ეგრევ, არმაზ ბრწყინვალეც!..

მომგვამომგვამი. არმაზ ბრწყინვალეც, განერთხობა შენს ფერხითი ყველა, ვინც შეხსძლებს თვალს გაგისწორის თუნდ ერთის წუთით.

ჩვენ ასე გვაწამს და ერსაც ჩვენსას ასევე სჭერა: აქ არის იგი აღსასრული ჭვარცმულისაი, ჰრომის ხმალი რომ სადიდებლად წამოსძლიდა; აქ არის იგი აღსასრული იმპერატორის.

აქ შაჰინშაჰის უძლეველი ღვთაება სახლობს.
ჩვენ ერთგულდება შევფიცეთ და ჩვენ ის ხალხი ვართ,
ვისაც რო ღმერთი ფიცადა სწამს და ფიცი —
ღმერთად.

არმაზ ბრწყინვალე,
ჩვენ შენი ვართ აწ და მარადის,
შენ დაგვიხსნივარ, შენ დაგვიხსნის თუ რამ
მისტიკარდეს,

არმაზ ბრწყინვალეც..

მომავალი. არმაზ ბრწყინვალეც!

დაშრა მტკვარი, დაშრა არაგვი,
წუაროთა ძუძუ დაიშრით, ტუბები იწვის,
ყანები თაგვმა გადასძოვა, ჭიკჭიკმა — ვაწი,
ხალხი ქაჩქასებს, საქონელი ქაჩქასებს ეგრევ,
თუ არ გაწვიმდა, წეწეულა ჩავიხოცებით.
არა, არ ვჩივით, შენ ეს იცი, შენ უკეთ იცი,
სამწყუსოა შენსაზ რა ეკუთვნის, შენ უკეთ იცი,
გვიხსნის რამე თუ არც რა გვიხსნის, შენ უკეთ იცი,
როდემდის ვახტანს, ან რა გველის, შენ უკეთ იცი,
გვიხსნის რამე თუ არც რა გვიხსნის, შენ უკეთ იცი,—
არა, არ ვჩივით, ყველაფერი ჩვენი ბრალაა,
და ერს ვუმოდგვრებთ, რომ შეიგნოს ცოდვა თავისი.
არმაზ ბრწყინვალეც..

მომავალი. არმაზ ბრწყინვალე არმაზ..

მომავალი. არმაზ ბრწყინვალეც..

და მოჰყვება იგივე საგალობელი: „არმაზ ბრწყინ-
ვალე, მნათობო მნათობო...“ რაც რომ თითქოსდა
შეუმჩნევლად გადაიზრდება სხვა საგალობელში: „(ცი-
შუბ დიადო, ღმერთო ღმერთო, ღმერთო ყოველთა,
შენ გვედრებით, გამოგვიხსენ, ვადაგვიარჩენ...“ ამ-
სა ქადაგი მოიძღვრებო, მოდიან, უახლოვდებიან ცი-
შუბის ძველსა სავანესა, არამზი სიდავ რომ აღუ-
მართათ. უახლოვდებიან და შემოდიან. ჩამოქმედი-
ლნი. მტკერიც აყრიათ, მოსდებიან მტკერი, ამოცე-
ბიან თვალნიცა მტკერითა. გამოირჩევიან მოგვთა-
განა, დიდებულად რომ მოსილან მოგენს. გამოირჩე-
ვიან წაუთლებელნი წარმატებულთაგანა. შემოდიან
და შემოაქვთ ქვები, გამოთლილი და გამოყვანილი
ქვები, ყვერ რომ არ ეტყობა, რა არის თუ რისთვის
არისო.

ქადაგობა. ციშუბ დიადო..

ქადაგობა. ციშუბ.. ციშუბ..

ქადაგობა. აქ იყო შენი სავანე და საბრძანებელი,
აქედან იყო, თვალსა ნათელს არ გვაცილებდი,
თუ არ გვიჭირდა, მოგვხედავდი, დაგვიფარავდი.
ჩვენ არ ვიცოდით არც ეს გავლდა, არც ეს დამშვევა,
არც ეს სიბიტყვე, არც ქურდობა და არც ღალატობა,
არც ხიზარამავე, უქნარობა ჩვენ არ ვიცოდით;
ჩვენსაზ რომ ეტყვა ჩვენი, ჩვენდა, ჩვენს ოფელსა
ვღვრიდით,

ჩვენვე ნაშრომი ჩვენდა წილად ჩვენ რომ გვრჩებოდა;
ყუჩიარებდით ჩვენის ნებით თუ ვის უჭირდა,
კარი გაგველო ხტუმარათვის, გულშიც გაგველო,
ჩვენ მასხანდობა შეგვეფეროდა, იმით ხტუმარობა,
ციშუბ დიადო, შენის მადლით, შენის წყალობით.
სიციხულ ჩვენი აღარად ჰქირს, რაც შენ არ
გაწყალობო.

რაც რომ გვაყვავებს და წაგვართვის თავისუფლება,
აქ იყო შენი სამყოფელი ციშუბ დიადო..
ქადაგობა. ციშუბ.. ციშუბ..

აქ იყო შენი სამყოფელი, აქაც იქნება,
იწვის მიწა და იწვის იგი შენს მტკერსა შექვეშ.
ვეღარ ვანუშლებ, დაინთქმება, ამოვარდება,
ამოვარდება სამუდამოდ, სამარადამოდ,
რო თავისუფლად გაიხაროს ყველამ თავისთვის,
შრომას ნაყოფი რომ დედლოს, სიციხულს ფანი,
ერს ერი ერკვას, აღამაინს აღამაინა,
და სანახირო აღარ იყოს ესე ქვეყანა.
ციშუბ.. ციშუბ..
აქ იყო შენი სამყოფელი, დაგვიბრუნდები,
აღმართები შენის ძალით, შენის სრულყოფით,
და თავწარის დასიკვმ ურჯულოთა, მძარცველთ,
ვერავებს.

და აღგვაშობდეს მძიმე უღელს, უღელს მონობის,—
ციშუბ.. ციშუბ..

მომავალი. არმაზ ბრწყინვალე, გამოლოდნენ
ქვეყნარმაგონი
და შხამს ანთხევენ შხამიანი, შხამის მთხეველი,
ამთ ჰგონიან, რომ დამართუნდა დროი ამითვის,
და გავლდა მოლოდენ ჩვენ დაგვბუგავს და ამით არა,
რო უნათლო ციშუბია თითქოს რომ მხსნელი,
თითქოს რომ მოჩა აღარ გინდა შენ გვიპატრონო;
ამთ ჰგონიან, მოკლე ჰკუთი ამთ ჰგონიან,
შენს მომინებას, შენს სიმშვიდეს ასე ახსნიან.
არმაზ ბრწყინვალე, ამოქუხნდი, ასტებე ქვეშ,
კვლავ მოაგონე შენი რისხვა არმაზ ბრწყინვალეც!

მომავალი. არმაზ ბრწყინვალეც..

ქადაგობა. ციშუბ.. ციშუბ..

ქადაგობა. მაგ თქვენმა ლიქვანამ დაგვლუბა და
გვაქცია მონად.

წილილილილებს შესწირვეთ რწმენა, ღირსება,
წარსული, აწმყო, მომავალი იმას შესწირეთ,
ერთ წვიცაქარავშიც გაიმეტებთ ცოლის ნამუსსა,
თავმოყვარება აღარა გაქვთ, აღარც გექნებათ.
თქვენ უვლად ღმერთი გასწირვეთ, ყველა გაყავით,
არცერთი ღმერთი ამის მერე არ შეგვირღობეთ.
ციშუბ დიადო..

ქადაგობა. ციშუბ.. ციშუბ..

ისევ შენ ციშუბ, ორენანი შენ მოაქციე,
ორენაობამ დაგვლუბა და გავანოორწყლად.
თუ სარგებლობა აღარ ძალუძთ თვანთ ქვეყნისთვის,
ნუ გაუწევენ მტრობას შინაც, იკმაროს მტრობა.
ციშუბ.. ციშუბ..

ისევ შენ ციშუბ, შენ ხარ ღმერთი და ღმერთთა
ღმერთი,
შენა ხარ ჩვენი, ჩვენი შენი ვართ, შენი ვიქნებით,
უცხოლს გარეგანს მოვიშორებთ, რაც უნდა იყოს,
რო ჩვენი ერი, ენა ჩვენი ბარობდეს მარად,
ჩვენი ხმა ვასწვდეს დედამიწას კლით კიდედმე.
ციშუბ.. ციშუბ..

მომავალი. არმაზ ბრწყინვალეც..

ქადაგობა. ციშუბ.. ციშუბ..

მომავალი. არმაზ ბრწყინვალე, გულმორწყალე, ბურჯო
მშვიდობის
და მიგობობის ერთაშორის დამფუძნებლო,
შენს სულგრძელობას აიგდებენ ასე აბუხად
და მსახურთ შენთა ღაფს ახსამენ ასე უწყალოდ.

არმაზ ბრწყინვალე სულგარძელთა შენ კლავ არ
დათმობ,
რო ამავეყნად ერთს გსახადენ, ერთს გსახობდენ,
ერთსა, შენ ერთსა, ერთადერთსა განუყოფელად;
იქვე მინც, დაიჭუხე არმაზ ბრწყინვალე,
შენის სსახეობთ განათე ღალადი ჩენი.
არმაზი..

ძალბანი. ციშუბი..

მომბნი. არმაზი..

ძალბანი. ციშუბი..

და აასხაპო ქალღანი აღმართვენ ციშუბის კერ-
სა. ქეები რო მოქონდათ; დათლილი ქეები, აასხა-
მენ იმა ქეებისაგანა. მოგნი შეიცნობენ რალა თქმ-
უნდა. ქალღანი შემოერთყმიან თვინათ კერსა, ივე-
რიებენ მოგვთა.
მომბნი. არმაზი..

მომბნი. არმაზი.. რა ჩაიღნეთ უგუნურნო, ბრიყვნო,
უხგავსნო,

ამ წმინდა ადგილს ვით შეტადრეთ ეს უღირსობა?!
ძალბანი. ძალბანი. ამ წმინდა ადგილს იგი მფლობდა
და იგვე მფლობს,

ამ წმინდა ადგილს კლავ სიწმინდეს მომტენს იგვე-
ამ წმინდა ადგილს, გვალეხისგან აწ გადაბუჯულს,
კლავ აღაუვავებს, დაახავავებს კლავაც დღვლაისა,
და მაშრალთ ჩვენთა თავისუფლად ამოახუნთქებს.
მომბნი. არმაზი..

ძალბანი. არმაზი.. უგუნურნო შენი მსმენია,
ლაღატო შენი, ვერაგობაც შენი მსმენია.

მომბნი. არმაზი.. ხმა ჩაიწყოფილი..

ძალბანი. არმაზი.. ამა ღვთისა, ვერცინ ჩაგვიწყვებს;
ჩვენც იმისნი ვართ, ის გვიძღვის და ის
გვაშოქმედებს.

მომბნი. არმაზი.. იხილეთ ჩვენი მოქმედებაც...
ჩამოგვეცალეთ!..

მომბნი. ჩამოგვეცალეთ!.. ჩამოგვეცალეთ!

ძალბანი. ხელი არ ახლო!.. უკან!.. უკან!.. თქვე
ბედკრულგობო!

აქ ჩაერვიან გუშაგნი არმაზისანი. გამოპყრიან ქა-
დაგთა. ისინი ღაბის შუბზე აეგონ. კიდევაც დაიჭრება
ზოგი. გამოპყრიან. შიგინთ მოიქცევენ ციშუბის კერსა-
ცა. გზას გაუხსნიან მოგვთა. ანგრევენ ისინი კერსა ცი-
შუბისასა, გახელებულნი, გამალებულნი ანგრევენ.
ზრალეებს მიწაი. ძაგძაგებს მიწაი. ძაგძაგებს კერსაც
არმაზისაი.

მომბნი. ხელსაც ვახლებთ და უფსკრულშიც
გადავუძახებთ,
დაგვიღვებს მართლაც თუ ღმერთთა თუ ძალა
შესიქვს,
თქვენი ნათქვამი მართლა ღმერთის ნათქვამი თუა,
თქვენი სურვილი მართლა ღმერთის სურვილი თუა.
ძალბანი. მართლაც უგუნურნო, გარდასულნო
გონებისაგან,
დანგრავის გარდა არაფერი მოგვიბრძნებდა,
და ანგრევთ, ანგრევთ, რაც არსებობთ, ანგრევთ
და ანგრევთ,
სხვა რამ სიკეთე თქვენგან არაფერს წარმოსდინდება.
ჩვენ ავაშენებთ, თქვენ ანგრავთ, და ანგრავთ,—
თავისუფლებას მოვიპოვებთ და ავაშენებთ.
ეს თქვენი კერა თქვენიან ერთად გადაშენდება.
ციშუბი..

ძალბანი. ციშუბი..

მომბნი. არმაზი..

მომბნი. არმაზი..

მომბნი. არმაზი..

მომბნი. არმაზი..

მომბნი. არმაზი..

მომბნი. არმაზი..

მომბნი. არმაზი..

მომბნი. არმაზი..

მომბნი. არმაზი..

მომბნი. არმაზი..

მომბნი. არმაზი..

მევე გადმოღვება ბანზედა ციხეღარბაზადანა, მე-
ვე მირიანი, ხანდაზმული, ოღონდ მხენი ისევე, თუმცა
რო გაწამებული შინააშლილობითა თუა, ბრძოლა
ბრძოლებითა. სპარსთა და პროთა გაუთავებელი ომ-
ებითაცა, ომებითა, ამის სამეფოსაც რო მოსწვდენია,
ჩაუთრენია, და ვადურება თუ არა, რო აღარ იცის
რომელი იმპლავრებს, რო აღარ იცის, რომელს მიუ-
დგეს, რო აღარ იცის. ჭერ ჰო სპარსთა გამბატონე-
ბიან, სპარსთა ჯარი შინ ჩასდგამია, ამისი მეომარნი
სპარსთა შაჰს აღსაგვან პროთა წინააღმდეგა, —
ხმა აღწევს პროთა გამარჯვებისა, — რა ჰქნას, აღ-
არ იცის: ერთიც ეპოტინება, მეორეცა, ამას რო არ
უნდა არცერთი ცხადია. მევე დედოფალიც გამოჩნ-
დება. ნანა დედოფალი, თანამეცხედრე მირიანისა,
თანამოაზრე მირიანისა, ოღონდ აშკარამოძული პრო-
თა და ჭვარციულის სარწმუნოებისა, რადგან რო
ეგი პონტოღანა და ასსოუს თუ როგორ დაიპყრო
სამშობლო მისი პროთა, — ჭვარცი დიპაყრო.
მევე მირიან. რა ამბავია?! რამ აგშალათ?! რამ
გადაკრათ?!
არ იცით თუ რა უოფაშა სამეფო ჩვენი?!
გვარგებს ჩვენ ახლა ერთმანეთსაც რო დავერიოთ,
იხედაც ძლივსა რო გვიპირავს სული კილითა?!
საუკეთესო ვაჟაკები იქ შაჰს ახლავან,
სხვა — ციხეებში უმწყურვითა მფარველთა
ჩვენთა, —
იხეც ჩვენივე დასაფარად რალა თქმა უნდა,
ეს გვალვაც ახლა შემოგვიჩინდა, დამაშა ერი,
და შრომა გვმართებს აოკეცი და აღბთა ასკეცი,
რო გადავივრჩენ დედოფლით, არ გადავშენდეთ.
რო არ გადავიცეთ კალთო, სხვათა ვასალეწავად,—
არ იცით თუ რა უოფაშა სამეფო ჩვენი?!
თქვენს აშლილობას რა მოჰყვება, არ იცით ნუთუ —
რამდენი მტერი და დუშმანი დაგვტყრება?!
ძალბანი. ციშუბი. ვიცით მეფო, სხვა რა ვიცით,
სხვა რა გვალონებს?!
ჩვენც მაგას მოვქვამთ, ჩვენი ურვაც მხოლოდ ეს
არის,
და ჩვენსაც ვიქვამთ, ჩვენს ღმერთს ვუხობთ,
სალოცავს ჩვენსას,
რადგან სხვის ღმერთებს არაფერი ჩვენი არ ესმით.
მევე მირიან. არ იცით თუ რა უოფაშა სამეფო
ჩვენი?!

მევე მირიან. არ იცით თუ რა უოფაშა სამეფო ჩვენი?

მევე მირიან. არ იცით თუ რა უოფაშა სამეფო ჩვენი?

მევე მირიან. არ იცით თუ რა უოფაშა სამეფო ჩვენი?

მევე მირიან. არ იცით თუ რა უოფაშა სამეფო ჩვენი?

მევე მირიან. არ იცით თუ რა უოფაშა სამეფო ჩვენი?

მევე მირიან. არ იცით თუ რა უოფაშა სამეფო ჩვენი?

მევე მირიან. არ იცით თუ რა უოფაშა სამეფო ჩვენი?

მევე მირიან. არ იცით თუ რა უოფაშა სამეფო ჩვენი?

მევე მირიან. არ იცით თუ რა უოფაშა სამეფო ჩვენი?

მევე მირიან. არ იცით თუ რა უოფაშა სამეფო ჩვენი?

მევე მირიან. არ იცით თუ რა უოფაშა სამეფო ჩვენი?

მევე მირიან. არ იცით თუ რა უოფაშა სამეფო ჩვენი?

მევე მირიან. არ იცით თუ რა უოფაშა სამეფო ჩვენი?

მევე მირიან. არ იცით თუ რა უოფაშა სამეფო ჩვენი?

მევე მირიან. არ იცით თუ რა უოფაშა სამეფო ჩვენი?

მევე მირიან. არ იცით თუ რა უოფაშა სამეფო ჩვენი?

მევე მირიან. არ იცით თუ რა უოფაშა სამეფო ჩვენი?

მევე მირიან. არ იცით თუ რა უოფაშა სამეფო ჩვენი?

მევე მირიან. არ იცით თუ რა უოფაშა სამეფო ჩვენი?

მევე მირიან. არ იცით თუ რა უოფაშა სამეფო ჩვენი?

მევე მირიან. არ იცით თუ რა უოფაშა სამეფო ჩვენი?

მევე მირიან. არ იცით თუ რა უოფაშა სამეფო ჩვენი?

მევე მირიან. არ იცით თუ რა უოფაშა სამეფო ჩვენი?

მევე მირიან. არ იცით თუ რა უოფაშა სამეფო ჩვენი?

მევე მირიან. არ იცით თუ რა უოფაშა სამეფო ჩვენი?

მევე მირიან. არ იცით თუ რა უოფაშა სამეფო ჩვენი?

ძალბმთქალბნი. უნდა იყურობოს შრომა მაღლით.

უნდა იყურობოს.

მაღლი არა აქვს განუყოფილად კვეყნად არაფერს.
შრომას არა აქვს ბარაკა და მაღლი არა აქვს,
თუ თვალთ დეოსია არ დაპყურებს ნათელმოსილი.

მომავთამომავნი. არმაზ ბრწყინვალე დაპყურებს და
შეძარწყუნებულა. —

განდგომილებას პედევს ერის და აღარ სწყალობს,
გადავარებას ჰხედევს ერის და აღარ სწყალობს,
უღმერთობას მხედევს ერის და აღარ სწყალობს.

მომავნი. არმაზ ბრწყინვალე!...

ჩვენ გვედრებით, მიუტევე, რაც რო შესცოდეს, —
მიუტევე რო ბეგრჯერა და კიდევ ვერხელაძე. —
მოქცევიან მართალ ჭაზზე შენდა ვედრებად,
შენს სასობად, შენს მლოცველად მოიქცევიან,
არმაზ ბრწყინვალე!..

ძალბმნი. ციშუბ, შენ გიხმობთ, შენ დაპყურებს ჩვენს
ხედრულობას,

ჩვენ შენ დაგიხმობთ, შენ ჩვენ გვიხმობს
სამარადეამოდ.

დამგომიან მტერნი ჩვენნი როცა იქნება,
როცა იქნება დამპყრობელნი დემგომიან,
ცაში ღმერთები იხარებენ, მიწაზე კაცნი,
ახლა ცაცა და დედამიწაც რო ათქვეფილა.
ციშუბ შენ გიხმობთ, მორიგეო შენ გადმოგვხედე!..

მომავნი. არმაზ ბრწყინვალე!..

მეშვი მირიან. არმაზ ბრწყინვალე, მნათობო და
მნათობო მნათობო,

იხე მნათობო, დღე და ღამეც რო გავგვისწორე,
უშენო არც რა ვიქნებოდით, არც რო რანი ვართ, —
მოგვეც ცის ნაში.. თუმც შენ იცი, როგორ თუ
რა სჯობს,

თუ რა შევცოდეთ, თუ სასქელად რა გვეკუთვნება, —
მოგვეც ცის ნაში და განგვსაჭე მით უარსხად.
აღრეულობაც დაგვიშვიდე, ვიწამით ერთი:

ის, რაც გვარგია,
ის, რაც ხიციებს ალაზევებს, დაამხობს ბორბოს,
ის, რაც დაგვიხმობს..

ძალბმნი. ციშუბ შენა ხარ!..

მომავნი. არმაზ, ო, არმაზ, დაცალეწე ეს ურწმუნონი, —
ო, არმაზ, არმაზ, დაცალეწე, ნულარ აუოვნებს!..

ძალბმნი. ციშუბ გვიხმობს!..

მოღიან დიდელა და დღენი მოსიღნი ძაძებითა.
შვილები დალუბით, ვინ უწყის თუ სადა, — სადაც
რო ომობინ სპარსნი ქვეყნებების დასაპყრობადა.
დილეგებშიაც უსხედან შვილები, რო ეურჩებიან
სპარსთა ბატონობასა, ანთუ ქურდობაც, ქიშობაც,
ძალადობაც რო განხრებულა უსხოთა უღელქვეშა.
გლოვაცა და ხარკის სიმძიმეც რო ამით დასწოლია,
დღათა, ძეალტყავად ქვეულთა.

დიდელა. გვირჩიე მეფეც, რა ვიღონოთ, ვის
შევივედროთ,

რომელი ღმერთი გამოვიხმობს, ვიწამით თუ რა —
გვირჩიე მეფეც, აღარ ვიცი, დავღავებულვართ:
რაც გვიღმერთებს, არა ღმერთობს, ჩვენ არას

გვეშეღობს,

სხევიხმობის ღმერთი, ჩვენთვის რისხვად
მოკვინებულა

დიდელნი. ამის სახელით უსაშველო ხარკე. დაგვადებს,

ველარ ავღვიართ ველარც იოსლით, ველარც
ისხსლითა;

მაირიც წმინდა მოგვიწამლებს, ველარც ვსუნთქვით,
წყალიც დაგვიწარა, ვითარც თევზნი ვურყვინებ
რეიუზე.

ო, დაგვიბრუნეთ ჩვენი ღმერთი, სხვას არასა
გთხოვთ,
ამოგვანსთქვით ერთის წამით, სხვას არასა გთხოვთ,
წყალი მოგვეცით, წყალი, წყალი, სხვას არასა
გთხოვთ!..

ო, დაგვიბრუნეთ ჩვენი ღმერთი, იწამეთ ღმერთი!..
ძალბმნი. ციშუბ დიადო, შენ გიხმობენ ციშუბ
დიადო!..

მომავნი. არმაზ შენ აქ ხარ!..

წარწიროს, ვინც რო შეგებოს,
ვინც შენი რწმენა დაადლოს და არ გეთუყვანოს, —
არმაზ შენ აქ ხარ, აქ იქნები აწ და მარადის!..
ძალბმნი. ციშუბ მოგვხედე!..

მეშვი მირიან. იწამეთ, რასაც რო გვირჩიევენ ჩვენნი
მფარველნი,

სხვა რო ვიწამოთ, სხვის უფლებას რო არ
მოგვეცევენ, —

იწამეთ შრომა, მოწოდება ეს ღვთაებრივი,
იწამეთ შრომა, გადარჩენაც ხსნაც რო ეს არის.

დიდელნი. ხარკს ვერ ავღვიართ, ვერ გავწვედებით
უძლეობა მადას,

და ან შრომითი საღა გვივის, საღა ვინ არის:
მიმოგანტულან, მოსდებან კიდით კიდება,
ვის დილეგებია, ვინ ლაშქარში, აღარც ხმა ისმის,
ვინთუ ველადი, ვინ ვიტიროთ, ვერ გავგვიცა.

მომავთამომავნი. აი აღმრევენი ჩვენი მშვიდი
უფლებავებების,

აი აღმრევენი თვით დედათა სათნოებისა, —
მიმალულოყვენ აქამის რა მეთეში, ღრეებში,
ჩამოლოდღენ და ამბუტეტს გონება ხალხის, —
აი ამათი დათრგუნვა თუ გვიშველის მხოლოდ.
სხვა ამათა ამ აწეწილ წუთისოფელში.

ძალბმთქალბნი. დათრგუნვა მხოლოდ!.. რა მწირია
გონება თქვენი, —

ველარ შეგანეთ, რო დათრგუნვით ვერას ერეგით,
ვერც ვის გააძობთ. ვერც შემოსავთ, ვერც წყალს
მოიყვანთ.

ვერც დაშრეტლი ძეძუებით ძეს ვერ გამოზრდით.

მომავთამომავნი. ვის მოუწოდებთ?! შემოსეთ და
შემოსენით,

მიმხედეთ მიწას, ჩარხება და სახელოხნოების,
ლოცვით აგრეთვე ილოცეთ და იშრომეთ კიდევ, —

ილოცეთ იგი, მფარველებმა რაც დაგისახებს.

დიდელნი. ო, რას გვარგია მორღვეულები ეს ენა-პირი,
ხიტყვათა ზევი რას გვარგია?.. მაგან დაგვლუპა!..

წყალი, ო, წყალი, წყალი გვინდა, წყალი გვეწურვიან.
მტკარაში გუბენიც გამწყვარან და დახვებულან.

ო, წყალი, წყალი, წყალი გვინდა, წყალი გვეწურვიან!..
მომავნი. არმაზ ბრწყინვალე!..

ძალბმნი. ციშუბ დიადო!..

მოდის მღვდელი აბიათარ. დოქი მოაქვს, დოქი სვე-
ლი, წვეთები გასდის. მიეტანებინ მოგვანი მაშინვე,
— რომელი რომელს მისასწრებსო, ლამის რო მოგვე-
თამოგვესაც გამოგვპლოცონ ხელოდინათ, მაგრამ ვერა?
სპარსი გუშავნი წაპლოცავენ მანამდისა, სვა-

მენ ხარბადა, სახეზე ისხამენ, კისერზე ისხამენ, წახრილია მოგვნი, ხელები განუწყვლით, ქასქასებენ მოგვნი, ქმინავენ, გმინავენ, დგანან ქადაგნი შურხუხველადა, მოლუშულნი, პირგამებულნი, დედანიცა აგრეთვე, — თვალზე ჩიქილა ჩამოუფარებიათ.

აბნაბნარ, კურთხეულია, აღვსებულა იგი ღვთის მადლით,

ნუ შეშინდებით, ნუ იხარებთ, ყველას გეყოფათ, წვეთიც გეყოფათ, დალოცვილა იგი იმგვარად, და თუნდაც თავზე დაიკალის ერთმან მთლად დოქი, კვლავ აღივსება, კვლავ გადმოსჩქევს

შეუწყებთელად.

მადლი ღვთიური უღვევლად გასწვლავა ყველას, და არც აროდეს მოაკლდება ძეხორცილება, ოღონდ ვიწამით, გვეუარადეს და ეყოთ ერთგულენა, და რა ვიწამებთ, არ განუდგეთ, არ ვუღალატოთ.

გეყოფათ ყველას, ყველას გეყოფათ. მხედვით, ჰო მხედვით, — არ იცლდება, არც დაიცლება,

მოსჩქევს და მოსჩქევს, ვითარც წყარო მთების ძუძუდან.

გეყოფათ ყველას, ყველას გეყოფათ..

და მართლაც რომ ორორ თუ სამსამჭერაჲ შემოიკურებენ გუშაგნი სპარსთა, მოგვნიც აგრეთვე გაიქეციებთან, მაინც არ ეთმობათ, გულზე რომ მიიკრავს დოქის მოგვთამოგვი, სხვებიც ზედვე ეგლისებიან და მერე ისევე მოგვთამოგვი მოუგება გონსა:

მომავთამოგვი, მეფეს!.. მეფეს, მეფეს მიართვით!..

მომავნი, მეფეს!.. მეფეს პირველყოფლისა!..

მეფე მირინან, მიართვით დედათ!.. ქადაგე მიართვით!..

მტრობა გადახდეთ, წყალი ყველას წილხელომილია. დედანი, ინებეთ მეფეს, ჭერ შენ მეფეს!..

ქადაგანი, ინებეთ მეფეს!..

მეფეს მიართმევენ დოქსა. უარობს ჭერ ჰო, მერე ჩამოართმევენ, მიართმევენ დედნფალსა, მერე თვითონაც მოსკამს

ჩვენ არ დავლევთ, თუნდაც დავიხრბოთ, არც შეწუხ უმალ და არც მერე, მაგ წყალს არ დავლევთ!..

მეფე მირინან, რატომ, რატომ? მოწამულლია?!

გუშაგნი მომართავენ შუბებსა, უნდათ რომ ზედ წა-მოაგონ ბიბითარ მღვდელი, მოგვნიც მოწვევენ, თითქოს რომ ბარგე ხელითვე დაახრბონო.

ქადაგანთქადაგანი, არა მეფეო, კაცს არ მოჰკლავს, არა მეფეო,

მხედვ, შენ თვითონ არაფერიც არ დაგმართინია, ოღონდ მაცდურის ურევია მაგაში ხელი, და სულ სხვაგვარი საწამლავი მოურთმევია.

მეფე მირინან, დაეხენ იგავთ!.. რას გულისხმობ, მითხარ პირდაპირ,

უხედურება ისევე ბევრი კარს მოგვდგამოცა: ვეღარ ავღვიადრ, კარს მოვუტავთ, ბანიდან ძვრება, ბანს დავტულავთ და კუჭურტანას პოულობს მინც, თქვი თუ რას ამბობ!..

ქადაგანთქადაგანი, შენის ნებართვით ჭერ დედოფალს მივმართავ მეფეს, —

მან იცის თუ რა დღე დაატყდა პონტოს სამეფოს, სამშობლოს მისხა;

რო ვერ დაიპყრო იარაღით ჰრომის მხედრობამ, ჭერ მლოცველები შეაპარა, ვითომ მკურნადნი,

ვითომცა მხსენლი დავრდომილთა, მშვიერ-

ტიტველთა,

და ვითომ ხსნაში, ასე პარვით, ასე ჩუჩმუნად გადაიბირა ხალხი ბრძაი, ხალხი უბირი, გიგლიცოთა მერე მხედრობა შეაყენა და გადაქველა, მან იცის..

დედოცხალი ნნან, ვიცია!..

ის სიმწარე აქამდის მომდევს, ის მაცდურება, მლიქვნელობა მიდგას კვლავ თვალწინ,

უღეტაჲ უფრო, მკვლელობაჲ უფრო მრისხანე; რომ მოსცურავენ, ვით წიწილი უხსენებელის, რომ გაურბინარ, თავს ვერ აღწევ მაინც ვერასგვით, პირდაპირ სულში გიძვებთან და ტყინსა გწოვენ, აღმერო გვიხსენი!..

მომავნი, არმაზ ბრწყინვალევე შენს თვალს ვერვინ გადასცილდება,

ვერცა მპარავი, ვერც მცურავი, მაცდურიც ვერა, ძირს ქიანველა ვერ წავიბა, მალა ფრინველი, დიხს თუ კატარას სიავისას დასრის ქუხლითა, ჰრომთა მხედრობა განერბობა შაჰინშაჰის წინ, და იმპერატორს ჰრომისასა, ასე თავგასულს, შემოატარებს აღვირითა სამფლობელოს.

მაშენ ვიხილავ ცეკვა-თამაშს იმა მაცდურთა, ჭვარი მაცდურთა უბეში რომ ჩაუქუჩკათ.

ქადაგანი, არავინ უწყის, რას ვიხილავთ, ვინ ვის აჯობებს,

ჩვენ ვის დავჩრებთ სთარეშოდ, არავინ უწყის, ოღონდ თუ ჰრომთა ბატონობა აქ უწყრიათ, თქვენ ვინ დავასწრებთ? — გამოიკვლით მაშინვე ღმერთსა,

და მუხლისჩოქვით ეახლებით მრძანებელი ახალთ. და ფიანდახად გაეგებთ იმა მაცდურსა, რომლისა სურას დეუწავით დახარბებულნი რომელი ღმერთი, რა ღმერთიო, რა უწყით ღმერთის?!

უწყით ბატონი და ის უწყით, რაგორ ემონთ, რა ჯაღოქრობა, რა მაცდური, რა დაგაბრკოლებთ, ვერაგობა რომ ჯაღოქრზე უარესია.

მომავთამოგვი, ამ თავხედობას მეფეს, ვიცია, არ აბატებ,

ოღონდ ის მივიკრის, რა მომხდარა, რა ქარმა დაჰქარა, ერთგულთა შენთა, მლოცველთ შენთვის, რომ არ ინდობენ,

ერთგულთ ქვეყნისთვის, მლოცველთ ერის გადაჩრებისთვის

ჯაღოქრობასთან წილხელომილად რომ დახსნავენ?!

უმაღლრებაჲ რამ ჩაგნერგა კაცთ არსებაში, უმაღლრებაჲ რა აქარწყულთ დვაწლს ყოველივეს?!

ქადაგანთქადაგანი, ო, ცხიერებაჲ..

მეფე მირინან, დადუმდით!.. კმარა!.. ლაპარაკმა გადაგვიყოლა,

და მტერი სახლში ვით ჩავიკვდა, ვეღარ გავიგეთ, შენ, აბითარ!.. მე შეცნობ!.. ვანა ის არ ხარ?!

ურიათუბანს შენ უძღვიხარ ჰირსა თუ ლხინში, შენთა მოძმეთა ერთგულებას შენ შემოგვფიცებ,

და ფიცო იგი საქმით ბევრჯერ დავიმტკიცა, — ნუთუ ამ დღისთვის, ჯაღოქრობას რომ აჰყოლოდი, მაცდურის წყალი მოგვთანა მწყურვალ

ხალხისთვის?!

ნუთუ ამ დღისთვის?!

ვით მჭარადი თავს აქამდისა?..
ბბბბბბბბ. არა, მეფეო, იგივე ვარ... ო, ნუ შეშინებხავ!..
ნურას იფიქრებ აუგანს, ნურას იფიქრებ,
არა მავლოვანს წყარო არის, თქვენი წყაროა,
წმინდა ქალწულის ვედრებითა აღმოხუთქილი, —
წმინდა ქალწულის ვედრებითა, ღმერთის წყალობით!
მეშვე მირინან, რომელი ღმერთის?!

ბბბბბბბბ. იმ ერთი ღმერთის, ერთის, ერთის და
ერთადერთის,
ერთი რო არის და მეტი რო არ არის ქვეყნად,
ჩვენ ყველას ჩვენთვის რო გვერინა სხვაი და სხვაი,
ერთი რო არის, იქამდის რო ვერ მივღწეულვართ,
ხოლო საამდევ მიგვწყდენია თვალი და უური,
ის თვით იქამდის ჩერას რო ვერ ამაღლებულა.
მეშვე მირინან, რომელი ღმერთის?.. თქვი უფრო
ცხადალე!..

ბბბბბბბბ. წმინდა ქალწული ვისაც ევერა?..
მეშვე მირინან. ვის ევედრა?!. ვის, ვის ევედრა?!.
ნულარ თვალთმაქცობ, განაცხადე, ველარ წამიხვალ,—
არმაშ ევედრა?..
ციშუბს ევედრა?..
თუ?!, განაცხადე!..

ბბბბბბბბ. დედოფალმა ბრძანა ჩემამდე...
მეშვე მირინან. შენც გადუდექ ღმერთსა შენსასა?!
შენცა და თქვენიც, ერთიანად, ყველა ერთბაშად?!.
საკვირველია!..
ჩვენ შეგავიკრძოვთ ღმერთის თქვენიც

ერთგულობისთვის,
განუტუხების, განუხრების ერთგულობისთვის,
და თქვენ გაციით ღმერთიც თქვენიც და ჩვენიც
გაგვეციოთ, —
რალ ვიწამით, ვიღას ვენდოთ, ვიღა დავინდოთ?!.
ბბბბბბბბ. ო, არა მეფეც, ნუ დამწამებ ღალატს მეფეო,
ნურც მოძიებ ჩემთა ნუ დანწამებ ღალატს მეფეო,—
ეს მე მოვედი კვლავ ერთგული ღმერთისა ჩემის,
ეს მე მოვედი ერთგულობის კვლავაც ერთგული,
წყურვილი იგი საშინელი ვისც განუცდიდა,
ველარ განუძღვინა, ვერ აიტანს წყურვილს სხვისასა.
ეს მე მოვედი... წმინდა წყარო მომირთმევიანა...

მეშვე მირინან. და წყარო იგი...
ბბბბბბბბ. ვედრებითა წმინდა ქალწულის...
მეშვე მირინან. აქ მოხარბანეთო!.. აქ ვიხილავთ
სიწმინდეს მისას,
ამისთანავე შენც კარგი დღე არ დაგეყრება.

მომბვნი. ისიც იცოდე:
ქალიშვილი აიუღლია, —
ანწავლის ვითომ მკურანლობას, მეწამლეობას,
ვითომ ყვავილებს არჩევინებს, ბალახბუღახებს,
ვითომ თამაშით აწნევენებს ცერებს ყვავილოვანს,
საურბეებიც, ჭინბისთავნი თუ გულქანდებიც
კარგანია გვრებივით რომ გამოუყვერავთ:
ვითომ თამაშით, ვითომ წრუნვით გაკვირებულთა,
საიდუმლოსა ჩვენსას ირკვევს და უფლის ძროშთა,—
იქ უყოფა ჩვენი ჩვენზე უკეთ მოხებნებათ.
კიდევ რას სჩადის!..
ქადოქრობას უამრავს სჩადის, —
და ჩვენის ლოცვით განკურნებულთ თვითონ
მიიწერს.

მოსყავთ ნინო, წმინდა ნინო, სუსტი ასული, თაღ-
ით მოსილი, სათნო, უშუალო, უშფოთველი, ალალი,

წრფელი, არც ისე უცვრი, სადაც თუ მოუყვანიოთ.
არც ის ამინებს, ვინ უწყის თუ რა ელის
მეშვე მირინან. ყველა ის ცოდვა, რაც აქა თქვებს თუ
მართალია, ეტრინესული
მართალია, ეტრინესული
იცოდე, რისხვას უმაღლესსა ვერ გადაჩვენებ...
ვერ გითავმდებებს ვერავინა, ვერ დაიგვარავს,
ვერცა რო ღმერთი, კაციც ვერა რალა თქმა უნდა,
თუნდაც ლაშქართი გადმოვედოს ჩვენი საზღვარი.
ჩვენ ჩვენთა მჭარაველი სამუდამოდ შევფარებვართ
და მეხისტხებად დავატულებთ ვინც უნდა იყოს...
ვისი იმედიც გახულდგამულებს და ვინც გაქვებებს...
წმინდა ნინო, ღმერთი!..

მომბვთამომბვნი. რომელი?.. ცრუ თუ მართალი?..
გიჯობს გამოტუდე, თვალთმაქცობა აქ არ გაგვივა:
ყველა იუწყა მეფეს ჩვენსას ცოდვანი შენნი,
მართმსაჯულება უსახტიკეს დადგებს განაჩენს,
ბბბბბბბბ. მე შალოდ წყაოდ მოვტანე
დასარწულებლად.—
მე მხოლოდ წყაროს საიდუმლო მითქვამს ასული...
წმინდა ნინო, არ არის იგი საიდუმლო, ნუ შეწუხებდი,
არც დაფარული არაა აქვს ღმერთს არავისგან,
სიკეთე სრული კაცთა ფერხითი გაუფენია,
ოლონდ რო უნდა შეიფეროს, დაკმაყოფილდეს,
ნლომამ უსაზღვრომ არ აცდუნოს, არ წარიტაცოს,
სხვა დანარჩენი რა მბრალდება, ვის რა მოვეუგო,
მიბრძანეთ, შუად ვარ, მფარავს ღმერთი, მარტო არა
ვარ.

მომბვთამომბვნი. რომელი ღმერთი?..
ეს არის რო გეკითხებიან.
წმინდა ნინო, იგი გვარცმული!..
სხვა არ ვიცი, არცრა მსმენია,
მე მას მივედვი, ის მე მფარავს და მწინამძღოლობს.
მომბვთამომბვნი. წყელომც იყავ?...
მეშვე მირინან. ეგ არ იცი, აქ ამის თქმა აკრძალულია.
ჩემს სამეფოში ისეგბიან მისი ქადაგნი?
წმინდა ნინო, ვიცი მეფეო!..
მეშვე მირინან. და მინც ბედავ?!.
ქადაგნობადაც მინცა ბედავს!..
წმინდა ნინო, მე არცა ვბედავ, არც არაფერს ვებმი
მეფეო,
რასაც მანწავლის, იმას ვიწმ და იმას ვწარმოვბ.
დედოფალნი ნანან, სადით მოსულხარ?..
წმინდა ნინო, კაბადუკით...
დედოფალნი ნანან, მარტომ გადმოველე ეს ამაღლა
გვა?..

წმინდა ნინო, უფრო მარტომა...
დედოფალნი ნანან, როგორ?.. რა გვარად?!. შენ ისეთი
უსხსნ სჩანხარ!..
ნუთუ მატუეებს თვალი ასე, ნუთუ სულ სხვა ხარ?!.
წმინდა ნინო, რასაც რო მხედავ, მხოლოდ ის ვარ,
სხვა არაფერი,
თუ ვით გადმოველე, მეც არ ვიცი... ის მომიძღვლა...
დედოფალნი ნანან, რატომ და რისთვის?... რო აშალო
ჩვენი ქვეყანა, —
განა გვაკლია აშლილობა ან ურცა, ჭირი?!.
წმინდა ნინო, ალბათ იმიტომ, რომ არ გაკლიათ
ურცა და ჭირი,
და კიდევ... კიდევ ალბათ უარცხს,
ალბათ მიტომ, რო ვერ დახსნილხართ ვერასდიდებით,
რასაც რო ღონობთ, ამოა ღონე უკველი, —

ერთ საუკუნეს ეს მეორეც წელ დადება,
სხვა საუკუნედ მოსჩანს ეგრევე უკუნეთობით:
ალბათ მიტომ, რა შინაც მტრები ვაგმარავლებიათ,
და თქვენც დაშლილხართ, აპყლილხართ მტრის
უწინობას;

ალბათ მიტომ, რა...
მომავალსმომავლი, ალბათ... ალბათ... აღარც ჩუმდებია...
წმინდა ნინო. მეკითხებიან და მიუვებ, როგორც
მგონია, —

მე მსახური ვარ, დამავლა და გეახლებით,
რო მტლედ დავედო თქვენს ხაწუხარს, თქვენს
გაქირვებას.

მომავალსმომავლი, რა საიდუმლო შეიტყო და აუწყო
იმათ,

ვინც დაგავლა, გამოგზავნა მშაკრული ზრავით,
ძალბენი. ყოველ ნაბიჯზე ჩაშეშები დაფუთფუთებენ.
ყველა მტრია, ვინც მოსულა, ყველა გამცემი.
ყველას ის ნებავე, ჩვენ ამოვწყვეთ, თვითონ იხარონ,
დაეპატრონო მამულს ჩვენსას, ყოველფეხსაც.—
ჩვენი წარსულიც მიითვალონ საქუთრებადა,
და ველურობა, აქამდეც რომ გადმოხყოლიათ,
ქართლის ცხოვრებით, გარდასულით, გაილაშაზონ,
ყოველ ნაბიჯზე ჩაშეშები დაფუთფუთებენ,
ყოველ ნაბიჯზე გამცემია, ყველა გამცემი,
გადაშთილი, შინაური, გამცემი ყველა,
ვაგლახ სამშობლოვ ან აქამდის როგორ გახდელი!..
მომავლი, ვაგლახ, სამშობლოვ, თქვენ რა მუხიხართ
იმის მიწაზე!..

თქვენი ბრალია ყოველივე, თქვენი ჭკანის,
თქვენი ვანდგომის, უარსყოფის ღმერთის
ბრწყინვალის,
მეფის კანონის უარყოფის და უარსყოფის,
რასაც რა ვბრძანებთ, რაც რა წესად ჩვენ
დავივლით.

ძალბენი. იგი წესია უწესობის, წესი მონობის...
უწესო წესებს მბრძანებლობთ და უწესოდ
ვცხოვრობთ.
უწესო ყოფას აღსასრულად უნდა დაედოს!..
წმინდა ნინო. ალბათ ამიტომ!..

ალბათ მიტომ, რა არა მტრობდეთ ერთიმეორეს,
შური და შელდი აკცილდეთ და ბოლმა აკცილდეთ,
აღაპროთ თვალნი, თავისუფლად ამოისუნთქოთ,
და ღვთაებბრძვი სიყვარულის იგემოთ მაღლი.
ღმერთმალნი ნანა. კარგად მტრუფლებ, საამოა
მოსახმენელად.

გავიგონია უფრო კარგიც, უფრო საამოც,
მაგრამ სიტყვები სადღაც რჩება, ჩვენ კიღვე
სადღაც.—

უფრო უარესს და უარესს გადავეყრებით.
წმინდა ნინო. ოღონდ გვიყვარდეს, სიყვარული
გხურდეს, გვიყვარდეს
მაღლა ღმერთი და აქ მიწაზე ადამიანი,
ვინც თვით მას უყვარს, სახედ თვისად აქ მოავლინა,
შეჭქმნა მიწა და მიწა უძღვნა მოსაფერებლად:
ოღონდ გვიყვარდეს, სიყვარული არს თვითონ
ღმერთი,

რწყენაც ესაა, ამაღლებაც, ზეშთაგონებაც.
ღმერთმალნი ნანა. ჩვენ რა გვიყვარდეს, განა კმარა
სიკეთისათვის,
განა სიავე იყურდება მხოლოდ ამითა?!

იოლად გვირჩევ უმარწილქალო. იოლად მკურნავ,
წუთისოფლი ასერიგად გეადვილებს.
წმინდა ნინო. ვიცო ხიზმურე ამა სოფლის,
დაუნდობლობა, გარკვეული
ვიცი სიბრძნე, უგნურება ვიცო ყოველი.
ვიცი, ამხსნეს, ვით ეწემა ძე იგი ღმრთისა,
აქ მოვლენილი კაცო ცოდვის გამოხსნისად.
უფრო უარესს ვერც თქვენ იტყვიო და ვერც მე
ვხედავ.

ღმერთმალნი ნანა. თვითონ ეწემა და შენ გგზავნის
მკურნალად სოფლის, —
თვითონ ვერ შესძლო და მგონია, შენ რა
შეიტლებ?!.

წმინდა ნინო. თვითონ გვიჩვენა გზა ხსენისა და
ამაღლა წესად,
იგი გზა ხსენისა აღამალლებს კაცო მოღვმასაც,
გზა ხსენისა იგი, ამაღლება, სიყვარულია.
უნდა გვიყვარდეს, უნდა, უნდა, უნდა გვიყვარდეს,
გვიყვარდეს უნდა, გვიყვარდეს და უნდა
გვიყვარდეს!..

ღმერთმალნი ნანა, ო, რა კარგია!.. ო, რა ძნელი,
შეუსაბამო...
ამა მტრობისგან დაქსაქსულ და დაშლილ სოფელში!..
ჩვენ მაინც გვიყვარს, ვუმასპინძლოთ ყველა
დაბნეულს,
თვისიანთგან მოძულებულს, მოკეთილს ყველას,
კარი გავუღეთ, დაგრდომილი წამოვყავენოთ,
მშვიტს ვაკამეთ, მწყურვალს ვასვით, შიშველს
ჩავაცვით,

უსხალკაროთა ვაუფიწეთ სახლკარი, კერა,
სამაგიროდ სიძულვილით გვიხიან ამგახ,
ჩვენსა მტრობაში აღამებენ და ათენებენ.
გვითვალთვალევენ, რა ჩვენს ჩუმად ციხე გაულონ
და შემოგუშვან ურდოები თავით ქორისა.
შედეგად სიყვარულს რა ძალუძს და როგორ
მოგვექცა?..

წმინდა ნინო. უნდა უყვარდეს ყველას, ყველას,
ყველას და ყველას,
მას ყველა უყვარს და ჩვენც ყველა უნდა
გვიყვარდეს,

მხოლოდ ეს არის თაბაუთი ქვეყნად სიკეთის.
ღმერთმალნი ნანა. რა არ ვუყვარვართ?!

წმინდა ნინო. მას უყვარხართ!..
ღმერთმალნი ნანა. მაგრამ იმ ყველას,
ვინც შევივარდომეთ, არც ვუყვარვართ და არც
გვეშეხება?!

წმინდა ნინო. უნდა შევიგნოს სიყვარული მანც
ღვთაებბრძვი.
ღმერთმალნი ნანა. თუ ვერ შევიგნო, შეგიძლიან,
განაძო იგი,
ჩამოაშორო ჩვენს სამეფოს, ჩვენსა საყუდელს?..

წმინდა ნინო. უნდა შევიგნოს...
ღმერთმალნი ნანა. თუ ვერ შევიგნო, იმას ვამბობ, თუ
არ ვუყვარვართ,
არც სიყვარული რა არ ძალუძს, ვერც
შეგვიყვარებს, —
რას გირჩევს იგი შენი ღმერთი, რა აღთქმას
გვაძლევს,
გარეკავს ჩვენი მამულიდან. გვიხსნის მტერთაგან?..
წმინდა ნინო. უნდა შევიგნოს!..

მას უფარს ყველა, ყველამ უნდა ის შეიყვაროს. .
სიყვარულია გაბოხსნაცა, გადარჩენაცა.
დღემოვადი ნანა. მე მოვჩაი კითხვებს...
მომპტამომპტი. მე მაქვს კითხვა!
მეფე მირიან. კმარა კითხვანი!..

დედანი. ნება დაგვართ გაუწყუოთ მაინც:
ჩვენდა მეორეხალად, ჩვენს ნუგეშად მობრძანებულა,
ჩვენი შეილები დაუხსნია ავალომისგან.
მალამო მისი, წამალი თუ პელის შეხება,
ბრმათ თვალს აუხელს, უსმენოთა მოგებით ხმანი.
სინუელინ ფეხზე დადგებიან, კუბებიც ეგრეც,
კილით კიდედან მის ქობისკან მოისწრაფვიან.
წყაროც იქ მოსჩქესს, სულს მოვითქვამ იმა წყაროთი,
ყვავილიც მხოლოდ იქ მხარობენ, მავაღნიც იქა.
და ის მავალი პურიც არის, ხორციცა ჩვენი
მომპტამომპტი. ეს ქალოქრობს და ეშმაკის ოინებია,
მეც ამას ვამბობ, თქვენც მიმოწვიოთ, მეც ეს
მინდოდა.

მეფე გარდასწყვეტს ქალოქარს თუ რაც ეკადრება.
დედო დასტურს აღარ უნდა სხვა დამოწმება.
მომპტი. ჩვენც აგერა ვართ!..
მომპტამომპტი. აღარ უნდა სხვა დამოწმება.
ქალბანი. ჩვენც აგერა ვართ!..
წმინდა ნინო. გაერთიანდით?!

სიყვარულით თუ სიძულვილით?..
ღმერთო მალაღო ნეტაც იყოს სიყვარულისგან,
ცილისწამებას წამითაც არ შევუშინდები.
მეფე მირიან. თავს რით იმართლებ?..
წმინდა ნინო. მართალი ვარ!..
მეფე მირიან. ეს არ კმარა.
წმინდა ნინო. აგერ დედანი!..
მეფე მირიან. ბრალდებას მარცხს იჭერენ,
შენს სასიკეთოს არ ამბობენ რაღა თქმა უნდა,
ადასტურებენ, რო ქალოქრობს, ეშმაკს შეტყობინარ.
წმინდა ნინო. ეს მოგვთამაგვის მსჯელობითა.. შენც
ეთანხმები?!

მომპტამომპტი. მეფეს შეკითხვას ვინ უბედავს ასე
უტიფრად?!
მეფე მირიან. მეფეს მოხარლევ არ სჭირდება. ნუ
შეწუხდები.

ადასტურებენ!..
წმინდა ნინო. ქალოქრობას ჩემსას ეხენი?!
დედანი. არა მეფეო..
მეფე მირიან. იმართლოს თავი!..
წმინდა ნინო. არც ქალოქრობის, თვალთმაქციობის არც
არა ვიცი.

ღმერთის ნება, რასაც ვიქ თუ რასაც ჩავდივარ,
ანთო იგია. მე მხოლოდ რო მოციქული ვარ,
ნების მისი. სურვილი მისთა აღმსრულებელი.
მომპტამომპტი. რომელი ღმერთის?..
წმინდა ნინო. მოგახსენეთ!..
მომპტამომპტი. ჰა, ჰა, ჰა, ჰა, ჰა...
მეფე მირიან. დაიფიცე რომ მართალი ხარ,
რო არ ქალოქრობს, რომ ეშმას არ მოუჭავენინარ,
რო არ მოსულადარ ჩვენდა სამტროდ, ჩვენს
ასაკლებად.

მხოლოდ სიკეთე. სიყვარული რომ გამოქმედებს!..
წმინდა ნინო. ვფიცავ!..
მეფე მირიან. დაუდგით ფარი ცეცხლზე გახურებულში!..
მოაქეთ ფარი გავარგებულში, ნაპერწყალი რო

ასლის. დადებენ შუა მოედანზედა, გაიძრობს ნაძობს
წმინდა ნინო, გაემართება გავარგებულ ფარისკენა.
შეჩერდება, დაჩერდება. მერე აღაპყრობს ქვეყანას
ხელთა აღაპყრობს ოდნავადა.

დედანი. შენ დაიფარე ჩვენი ღმერთო. შენც ნინოს
ღმერთო,
ღმერთის უფველითა, ძველითა, ახალით, ყველამ
ისხენით,
ჩაუჭრეთ ცეცხლი ფერხთა ქვეშე და იგი ფარი
ცეცხლამოხდებული გადუქციეთ ყინულის დაფად;
შენ ჩვენც ღმერთო, ღმერთო, ღმერთო, ღმერთო
ყოველითა,
შეგვიწარჩუნე ეს იმედი კურნების ჩვენის,
ჩვენი წყურვილის ეს იმედი შეგვიწარჩუნე.
შენ ღმერთო ჩვენო, ღმერთო, ღმერთო, ღმერთო
ყოველითა!..

წმინდა ნინო. ხოლო მე უფალო შენ გეხავ,
შენ შეგეხიან ჩემო, უფალო ღმერთო ჩემო.
ვთქუ: ნუხად უხაროდის ჩემ ზედა მტერთა ჩემთა,
შემტრახა ფერხთა ჩემთასა ჩემ ზედა მდიდრად
იტყოდები.

რამეთუ მე გუემად განწაღებულ ვარ
და საღმობანი ჩემნი ჩემ წინაშე არიან მარადის.
რამეთუ ვთქუ: ურჩულოებანი ჩემი მიხორა
და ვსრუვიდე მე ცუდვითა ჩემთათვის.
აწ ეხერა მტერი ჩემი ცხოვრად არიან
და განძლიერებულ ჩემსა უფროს;
განწაყლდეს, რომელთა მომიძულეს მე ცუდად,
და რომელთა მომავეს მე ბოროტ კეთილისა წილ,
მასმენდეს მე, რამეთუ ვხდევდე სიმაართლესა.
ნუ განწაღდებ მე უფალო ღმერთო ჩემო,
ნუცა განწაშობენ ჩემგან.
მოიხილო შეწვენად ჩემდა უფალო ღმერთო
ცხოვრებისა ჩემისაო.

და შესდგება ფარზედა. გავარგებულ ფარზედა
რალა თქმა უნდა. შესდგება თუ შეტურდება, თით-
ქოს რო არც იფრისო, მაგრამ მოექცევა შუაგულ ფა-
რისა, ნაპერწყალი რო ასლის. ნაპერწყალს რო ჰყრის,
ისევ ისევ — თვალემაპყრობილი, ხელეპ აპყრობი-
ლი ოდნავადა. შეკურებებს ხალხი სხვადასხვაგვარა-
და: სიბოროტულითა, ძრწოლითა, წინისმოგებითა, რი-
სხვითა; მერე თანდათანობით იცვლება სახეები: გა-
ბოროტებითა, ვისაც რო უტრუვდება იმედი შურის-
ძიებისა, აღტაცებითა, ვისაც რო აოცებს სასწაული,
რო არ იწვის სხეული. ცეცხლი რო არ ზოედება ში-
შველ ფეხებსა.

დემდა. აკმარე მეფეც, მხედვაც ცეცხლი არ ეკიდება,
მართალი არის და სიმაართლეს ვერ დასწავ
ცეცხლით.

დემდა. მართალი არის, ვადასტურებთ ჩვენ ჩვენის
სიტყვით,

ჩვენც გამოგვცადე და ეგრედაც დავადსტურებთ.
და ხამლებს გაიძრობენ დედანიცა. მისკურავენ ის-
ევ გავარგებულ ფარისკენ. თვალაპყრობილი
და ხელშემართლნი ოდნავადა, წინსავითა...
მომპტამომპტი. არ ეკმარება, იღვებს კიდევ, იღვებს
კარგანის.

ვიდრე არ იტყვის, კუდიანთა მოციქულია...
მომპტი. იტყვის ცხადია, დავაცადოთ, გამოტყდეს
მეფეც.

ძებორციელი ვერ განუძღვებს ცეცხლისკვეთებას, და თუ განუძღვებს, აღარც ითქმის ძებორციელად, დადასტურდება, ეშმაკის რი მოგზავნილია.

ძალბანძაძაძაძი. განუძღვლოს, იყოს, ჩვენც გაძღვების მეთოდ რა გვმართებს,

რო ვეღარ ვუძღვებთ, ისაა რო კენესად ვიქცეთო; ვერ შევმართულვართ, რო მივაგოთ ბორბოს ბორბოს,

და თუ განუძღვლებთ. თუ ვისწავლით გაძღვების ბერბებს,

ეგებ ვისწავლით ხერხებიცა ავის დართუნვის. ძალბანძი. ეგებ ვისწავლით ხერხებიცა ავის

დათარგუნვის. ეგება აღვედგეთ ერთობლივად, გავეწიროთ თავი, თუ დავიციებთ, დავიციებთ და მოვრჩეთ, მოვთავადებთ,

თუ გადავრჩებით, გადავრჩებით და ის იქნება. იყოს!.. განუძღვლოს!..

დიდუბა. ჩვენც შენთანა ვართ, განუძღვლო, ნუ გეშინია.

დიდუბანი. ჩვენც შენთანა ვართ, ცეცხლს დაბუგავს ჩვენი ვერდება,

ჩვენი სიმართლე ცეცხლს დაბუგავს, უინულს გააღლობს.

მიწე მიტრინ. კმარა ვანდექი!.. თქვენც დედანო, ჰოი დედანო,

განუძღვლით, ნუ ვამბედავთ თამაშს ცეცხლთანა; ჩვენი ცხოვრება ასე მიდის, ცეცხლთან ვთამაშობთ,

ოღონდ თქვენ მაინც მოერიდეთ ჰოი დედანო. თქვენც თუ დაიწვიეთ, ვილა დაგვრჩეს ქვეყნის

შეოხად, თქვენც თუ დაიწვიეთ, ვინ დაწარღოს ოღონდ ჩვენნი?..

ხოლო ასულო!.. შეგვივრდომეს დედათა ჩვენთა, მეც შევიწყნარებ თხოვნას მათს და შენც

შეგიწყნარებ; ერთის პირობითი: არ ახსენებ ქვარცმულის სახელს, აღარც აროდეს ქვარს აქ, ჩვენში არ ვამოჩენ.

ისე იღვავე, უმკურნალო!..

წმინდა ნინო. ვერ ვუმკურნალებ... მე ჰო არ ვკურნავ, — ეს ის მკურნავს, ის

შთამაგნებს; გარეშე მისთა ძალი ჩემი დაიშრითება, და უსახლო ხსნად მოსული; ტვირთად ვიქცევი.

დიდუბა. ილოცოს მეფე, როგორცა სურს, როგორც ენბოს, —

შენს სამეფოში ვისაც რა სურს, იმას ლოცულობს, ვისაც თუ რა სწამს, აღმერთებს და ეთყუანება.

მიწე მიტრინ. ეგ არის სწორედ უაღრესი შეცდომა ჩვენი:

წინაპართ ჩვენთა, ჩვენი, ჩვენი მომავალისაც, — რო შევივრდომებთ ყველა ერსა ვანუჩეველად,

ვანუჩეველად ყველა ერსა რო ვეთუყვანებთ. კმარა კერპები, აღარ გვინდა აძღვნი კერპი, ერთი კერპი გვყავს: ჩვენი მიწა, ჩვენი მამული!..

მომბენი. არმაზ ბრწყინვალევი!.. ძალბანძი. ციშუბ დიადო!..

მომბენი. არმაზ ბრწყინვალევი!.. ძალბანძი. ციშუბ დიადო.

ეს შენმა წურომამ დაგვიძვირა წვიმაც, ნაყოფიც,

ეს შენმა წურომამ დააბნია სუხტნი, უსახლო... შენ გელიმება, არ ვასწრავ ქართლოსთანა, კვლავ ვაღმთავრებ კალთას შენსა, კალთას ჩვენსა ღვთებრძეს.

წმინდა ნინო. ეს ღვთიშობელი ვაღმთავრებს კალთას ღვთებრძეს,

წილხვდომილია საქართველო მისი საკუთრად. ის მხოლოდ ჩვენთვის ლოცულობს და ჩვენთვის

სახობებს, სხვა საზრუნავი ამა ქვეყნად არ დარჩენია.

ეს იმან მიიხრა, მოვსულიყავ ამ მიწაწულზე, ეს იმან მიიხრა, ვაყვლვანში შემეკრა ქობი,

ეს იმან მიიხრა, იქ წყარო რომ წამოჩაჩქვდა, და ყვაველებით სამყურანო იქ დამხვდებოდა.

მისი თვალთა, რო დაგვეურებს, რო იცრემლება, რო გადაგვარჩებს, გაბრწყინდება სამარადისოდ.

აქ სიტყვა წყდება და არც შეიძლება რო არ შეწყდეს, სასლთუხუცესი რო მობრძანდება და გამოაცხადებს:

სახლთუხუცესნი. დესანია შამინშაძისა!.. როგორ გვიბრძანებ, აქ მივიღოთ თუ დიდ

დაბაზუბო?.. მიწე მიტრინ. მობრძანდეს აგერ, კამათიც აგერ აქ არის,

ბარემ გვაუწუროს შამინშაძის კეთილად ყოფნა, დიდხანს სიცოცხლე ჩვენი ხალხის

საკეთილდღეოდ!.. და დაკრავენ დაფადავებსა, საყვიროთა, წინწილათა,

სახეიმოს დაკრავენ, ვაღმთავრებენ ხალხებსა, მოუძღვის სასლთუხუცესი ღესპანსა სპარსთა, თავისი ამალითა. შემოავეთ სჩაქვრები: ხალათები სპარსული, წამოასახენ მეფე-დედოფალსა.

ღმისპანი სპარსთა. საღამს მოგოდენის ალაჰისა გამორჩეული

მფლობელი ქვეყნის ამა კიდით კიდით კიდემდე; ვამნათლებელი უსჭულითა, ბნელთა, ურწმუნოთა, უკუღმართობის სწორად, წაღმა მომპყვეელი;

საღამს მოგოდენის და გაუწყებს დიდ გამარჯვებას,

მარცხს საბოლოოს ჰრომანელთა იმპერატორის, რომელი ძლივს გადაურჩა დატყვევებასა,

ოღონდ მაინც რო ტყვე არის და ტყვედაც დარჩება, შიში რო სწამა იმდაგვარი ბრძოლის ველზედა, სად რო დასტავა ლაშქარი და ილტვოდა თვითონ.

მიწე მიტრინ. მაღლობელი ვარ ალაჰისა რჩელთორჩეულის.

მოხარული ვარ გამარჯვების მისის, მჭეროდა; დავმხოლოდა ჰრომთა ტახტი მისთა ფერბოთთა,

დავმხოლოდა კიდევ ერთხელ და სამუდამოდ; ვერ უშველიდა ვერც ქვარცმულის აღიარება, რო ვერ უშველა ვერაფერი უიპიტრამაც;

მოხარული ვარ, ერიც ჩემი მოხარობა; მის სამახუხრად ქედობრილი, კვლავც ერთგული;

ღმისპანი სპარსთა. კმაყოფილია შენი ლაშქრის, კვლავც მოითხოვს

უფრო მეტსა და კიდევ მეტსა, რო დასჭირდება; კმაყოფილია ოქრო-ვერცხლის, რკინის მადანის,

შელის და მატყლის, აბრწყინების კმაყოფილი; ოღონდ ესაა, რო მოითხოვს გაათმაგებას,

როგორცა სურს, როგორცა ენბოს, —

შენს სამეფოში ვისაც რა სურს, იმას ლოცულობს, ვისაც თუ რა სწამს, აღმერთებს და ეთყუანება.

მიწე მიტრინ. ეგ არის სწორედ უაღრესი შეცდომა ჩვენი:

წინაპართ ჩვენთა, ჩვენი, ჩვენი მომავალისაც, — რო შევივრდომებთ ყველა ერსა ვანუჩეველად,

ვანუჩეველად ყველა ერსა რო ვეთუყვანებთ. კმარა კერპები, აღარ გვინდა აძღვნი კერპი, ერთი კერპი გვყავს: ჩვენი მიწა, ჩვენი მამული!..

სურსა-საქონლის აგრეთვეც რომ ემაყოფილა,
ოღონდ ესაა. რა მოთხოვნს გათმავებს,
გარბამება ამირით არ ემარება.

ქალბენი. ვაი!
დედანი. ვუი!...

მომბენი. არ ემარება!..
მეფე მირიან. ჩვენ რასაც შევძლებთ...
დემსანი სპარსთა. შესძლებთ, სჯერა და წინასწარვე
ემაყოფილა.

მეფე მირიან. დიდაარს რწმენა შაჰინშაჰისა!..
დემსანი სპარსთა. დიდაარს!..
აბაღა დემსანისა. დიდაარს!..
აბაღა დემსანისა. დიდაარს!..
მომბენი. დიდაარს!..
ქალბენი. ვაი ჩვენ ბედკრულთ!..
დედანი. ვაი და ვუი!..

დემსანი სპარსთა. სჯერა შაჰინშაჰს: ვინც დაეცა ამ
დიდ ბრძოლებში,

ვისთა ძვალნიც რომ სადღაც უკრანთ გაუკრტინათ,
ვისი ოჯახიც რომ დაობოდა, ვისი მშობელიც, —
მეფე წყალობას არ მოაკლებს რაღა თქმა უნდა,
დედანი. ვაი ჩვენ ბედკრულთ, რა ვითარით, როგორ
ვითარით,
სად დაკარგულნი, სად ოუ რისთვის გაწამებულნი, —
ვაი ჩვენ ბედკრულთ, ჩვენს მოსწრებას, ჩვენს
არსებობას!..

დემსანი სპარსთა. მეფე წყალობას არ მოაკლებთ
რაღა თქმა უნდა, —
შაჰინშაჰს სჯერა, არ გარდავა, რაც რომ მს სჯერა.

მეფე მირიან. არ გარდავა, აღესრულება...
დემსანი სპარსთა. და იმ ზეიმზე, გაპარჯების
სადიდებულად
რომ მართავს შაჰი: იწვევს უფლისწულს,
და დიდებულთა ძეთაც იწვევს იმხანა ერთად, —
არ დაგვიანდნენ, გაეშავარნენ დაუყოვნებლივ.
მომბენი. დიდ პატივს დაგვეტოს შაჰინშაჰი,
რით გადავუხდით!..

მისი წყალობით ყელამდის ვართ... ამავსა მისას
შთამომავლობა სამარადოდ დამიხსოვრებს.
ქალბენი. დამიხსოვრებს!..
ქალბენი. რა დაავიწყებს!..
დემსანი სპარსთა. ამასაც გეტყვი: ნაწყენია რომ
შაჰინშაჰი, —

ამას მე ჩემად მოგახსენებ, ის არას ვთვლის, —
ნაწყენია, რომ მოციქულთა ქვარცმულისხამა
თანდათან ფეხი მოიკიდეს აქ, შენს მიწაზედ,
და ცრუ მოძღვრებას ავრცელებენ
დასბრკოლებლად,
ნაწყენია და თავს იკავებს დიდსულვანი

რადგან რომ სჯერა, შენ იღონებ რაც საქირთა...
ამას მე ჩემად გეუბნები, როგორც მეგობარს.
მეფე მირიან. დიდად ვაფასებ მეგობრობას, ამ
თავდაღებას,

ართუ სიტყვით, დაგიმტკიცებ საქმით აწივე:
მე, განაძევეთ დედაკაცი ეგე ურწმუნო,
ქართლის ღრუბელი ვერ იხილოს ამირიდან!..
და ეგე მღვდელიც მიაყოლები პაწაღისცემით!..
ბნბნბნ. მე მხოლოდ სურა მომარდა ამა ასულმა
და მთხოვა, წყალი მიმეტანა მწურვალეთათვის.
მე შვამს, რაცა შვამს, იგი შვამს და იმას ვიწამებ.

აქ რწმენისათვის არასოდეს არცინ დასჯილა,
არც ჩემიანებს განუღლიათ დენა აროდენ.
წმინდა ნინო. და არც ჯვარცმულის მორწმუნენა
დაისჯებიათ. —

მისია, მისი ქვეყანა, ის დაიფარავს.
მეფე მირიან. განაძეთ მალე, რას უღებებართ, მეფე
გობრძანებთ.
ქართლის ღრუბელი არ იხილოს არც მან, არც
მისთა!..

შემოგებვიან მოგვნი წმიდა ნინოსა. შევხედავს
წინო. ისე შევხედავს, რომ შედრკებთან მოგვნი, —
პრისხანედ არა, უფრო შემბრალოდა თუ თანაგრძნო-
ბითა, ოღონდ ისე, რომ შედრკებთან: თავისით მობ-
რუნდებო. გადის თვითონა, რომ არცინ რომ არ მიპ-
ყვებო.

შენ კი გაფრთხილი, დააჟირე ცბილი ენასა, —
ვიცი უკველი, არაფერი არ იმალება:
რადღაც კვარაზედა ლაპარაკი, წმინდა ნაწილზე
პერუსალითით ვითომ მცხეთას მოახვეწეს...
ბნბნბნ. დიდიხნის წინათ, მე არა ვარ მომსწრე
მაგისა,

მე მხოლოდ ვიცი...
მეფე მირიან. გობრძანებენ რომ არ იცოდენ, —
ჩვენს დიდ მეგობარს რაც არ უნდა, რომ არ
იცოდენ.
რით ვერ გაიგეთ, რა რა არის, რა რას
გულისხმობს?!.

დემსანი სპარსთა. გაიგებენ, ძალა აღმართს ჰხნავს,
გაიგონებენ, თუ არა, ჩვენ გავაგებინებთ,
ახლა მცირებანს გადავხედავ ჩვენს წარმოგზავნილთ:
თუ ვით გაიცავენ, გაატრონობენ ვითარ და როგორ,
ჩვენს მეგობრობას როგორ უფრო განამტკიცებენ.
ბუშბენი. ვიცავთ. დავიცავთ, შევაცვებდით და არას
დავთმობთ,

სადაც რომ შევალთ, არ მოვიცვლით იქიდან ფეხსა,
სად ფეხს მოვიდგამთ, ჩვენისა და ჩვენი იქნება,
ჩვენი იქნება, ვისც მგონია იგი თავისიდა, —
ისიც და ისიც, ისიც, ისიც, ისიც და ისიც, —
ჩვენი იქნება, ჩვენი, ჩვენი ჩვენი იქნება!..

დემსანი სპარსთა. ჩვენი და მათი, მეგობრობის
ღვთიური მადლით!..
ბუშბენი. ჩვენი და მათი მეგობრობის ღვთიური
მადლით!..

დემსანი სპარსთა, და რწმენა ესე აროდეს არ
გაიბზარება!..
ბუშბენი. და რწმენა ესე აროდეს არ გაიბზარება!..
დემსანი სპარსთა. ოღონდ თუ ვინმეს შეეპარა
ოღნავად ექვი...

მეორედ ბუშბენი. შეეპარა ოღნავად ექვი...
დემსანი სპარსთა. ნუთუ?! არ მჯერა!..
მეორედ ბუშბენი. დაგარწმუნებს იგი თვითონვე.
დემსანი სპარსთა. დამარწმუნოს. კეთილი, ვუსმენ.
ბრთი ბუშბენი. ჩვენ აქ ვდარაჯობთ კრპებსა და
კერპულ მცენებთა,
აქ, ჩვენს ოჯახებს, მამულს ჩვენსას მოშორებულნი,
აქა და იქა, მოვდებოვართ ქვეყნიერებას,
ვაფხებთ სხვის მიწებს, თვითონაც რომ აღარა
პუოფნით,
ჩვენს ვეკედებით, თვითონაც რომ გამოკვიდილან,
იქ პარტახებოა ჩვენი მიწა, ჩვენი მამული

ველას შუბი და ხმალ-ხანჭლი აგვიკინდა
აღარც გუთანი, არც სამკედლო, არც საფიქრო
აღარც რა საქმე აღარ ვიცი, მკვლელობის გარდა,
სისხლი მოჩქევავს ჩვენ თვალბუში, სისხლში
დავცურავთ.

ჩვენ სისხლში ვახრჩობთ, ჩვენც ვიხრჩობთ იმავე
სისხლში.

დემსბანი სპარსთა. რა საამოა!... კიდევ უფრო
ამგვარად ვინმე?..

სურს მომანიჭოს უფრო მეტი სიამოვნება?!.
არა?... კეთილი.. ეს ააგეთ შუბებზე უშაღ,
რო უფრო მაღლით გადმოგვძახოს, უფრო
მეჭკარაღ..

მართი ბუშბანი. შენ შემოფარე, დამიკავი მეფეც,
გვედროი..

შენ, თორემ ვხედავ, განვწირულვარ
შეუბრალებლად...

მევე მირიან. მე ეს უფლება რომ გამარჩედს, რაღას
ვინატრი..

მე შეკითხება დაწუნარება ჩემი ხალხისა,
რო უღრტვინველად გადიტანს, რასც გვიბრძანებენ,
რო უხაროდეთ, რაც რომ სძულთ და რაც რომ არა
სურთ,
რო მიღროდნენ ვარდონანას, რომ ახრჩობთ ცრემლი,
და რომ ცეკვავდნენ სიმწარისგან გათანჯულელები, —
ეს შეკითხება, ეს თუ შევძელ, გავძლებ ამითა,
თუ ვერ შევძელი... ჰა, ჰა, ჰა ჰა... ვინ შეკითხება!..

დემსბანი სპარსთა. ააგეთ შუბზე, მიუბოძეთ ხევში
უკრანათა!..

ააგებენ და გაკაყეთ ეგრე შუბებზე აგებული ერთი
გუშაგი.

მაფიყნებოდა, მაგრამ ალბათ თქმაც აღარ გინდა:
მარამანებში მიეღიან ლამაზ ასულელებს!

ახლა გვეკუთვნის მოსვენება. გზამაც დაგვალა,
ამდენმა გარკამ კიდევ უფრო მეტად დაგვალა,
გვეკუთვნის ალბათ... მასნიძღვრის გაქვებზე მეფეც,
მსოფლიოს მცნობნა შენის სულფრით ვაოცებულან.
მე მკ არ მივიკის... დავრწმუნდები აწ ერთხელ
კოლმე.

მევე მირიან. რაც შეგვიძლიან, არ დავოგავთ
ძალდონეს ჩვენსას,

გალხნეთ ამოდ და მოგასვენებთ ამოდ აგრეთვე,
სუფრაჯნო, ამა, წარუძებით, თქვენ გებარებათ,
თქვენ არ შეარცხებთ მცხეთის სახელს,
ესოდნენ განთქმულს.

მიდის დესპანი სპარსთა თავისი ამალითა. გზა გა-
უთავაზებენ სუფრაჯნი ცხადია. დაფიქრნი, საყვირნი.
წინწილანი. ვაშა, და, ვაშა.

კიდევ სხვა დესპანი მოზრძანებულა თავისი ამა-
ლითა რაღა თქმა უნდა და ახლა იმას აცხადებს სახ-
ლოუბუცესი:

სახლწუხუხუხუხი. დესპანი პრომოთა გეახლათ და
შეხვედრას იხოვს.

მევე მირიან. სთხოვეთ მოზრძანდეს!..

დაპკრვენ დაფთა, ისევ ისევ. საყვირთა, წინ-
წილათა, ისევ. როგორც წინა დესპანის მიღებისა და
გაკილბისასა. შესაწირებენ ხალიჩ-ფარდავთა, გად-
მოპყვენ ანთუ ახალთა, მოდის დესპანი პრომოთა,
საუჭრებითა აგრეთვე, და რაღა თქმა უნდა, პრომოთა-
ლი წამოსასხამები მოაქვთ მეფისთვისაცა და დედოფ-

ლისთვისაცა, მოაქვთ და წამოსასხამენ საბარსულე სა-
ლათების ზემოდანა. ხალხი გუგუნებს ვაშას ისევ.
დემსბანი ჰრომთა. მოგესალმება

იმპერატორი პრომიხა და ქვეყნიერების,
ვის კალთასქვეშ შეიფარა ხაფანს მრავალი,
და ვინ თუ დარჩა, ისიც იმის კალთას ნატრულობს.
მოგესალმება და გაუწყებს დიდ გამარჯვებას:
განადგურებას შამიშჰანის მთელი არმიის.
თვით გადღურჩა მართალია ხაფანს დაველუს,
მაგრამ დროებით, — სულერთია ვერ იბოგინებს,
მაღლე ვალით მოვატარებთ ქვეყნიერებას
და მცხეთის კართან ჩაქვით დავაბათ.

მოგესალმება, ზეიმობს და შენც ზეიმი გითვლის,
თავისთან პრომიში შენს უფლისწულს ეპატრება,
რჩეულ ვაყაყათა თანხლებითა რაღა თქმა უნდა.
იმედია რომ გამგზავრებას არ დააყვანებ.

მევე მირიან. დიდად გვახარებს გამარჯვება
იმპერატორის,
მივლოცავთ და ჩვენც ვაახლებთ საუჭრებს
ჩვენსას.

ზეიმით აქაც ვიზეიმებთ და უფლისწულიც
იხარებს, იხვებს თავისებთან ერთსულოვნებით.
ამას მე ვამბობ, ის რას იტყვის, ჭერ რომ არ ვიცი.

დემსბანი ჰრომთა. როგორც ვენეზოს!..

უკეთილად მაღა საწვდურებს შენსას გარო პრომიხა,
იქ ზანაოზენ, ისვენებენ, იღებენ ცოტას...
ელოდებისა ბრძანებასა... ხოლო მანამდე:
ჭვარცმულის ხატი მოციქულნი მოდიან აქეთ,
რო განაინთონ ესე ხალხი გაბრუებულნი,
რო განაინთონ საუკუნო სიხნელისაგან.

მე წინ წამოველ, რომ გაუწყო, ისიც გაუწყო:
იმპერატორი ნაწყენია, რომ სდენი ჭვარცმულს,
იმას რაც რომ სწამს, რომ არ გნებავს შენც რომ
იწამო.

მაგრამ ჰგონობს, რომ ეს მტრებისა მონაპორია,
ქუშმარტის იგი შეიტყობს და მაშინ შეიტყობს,
მისი სარდლები ავერ აქ რომ თავს დაგირავენ.

მევე მირიან. მივეტებთ ზემითა და აღტყებით,
დიდი ხანია არ გვეღირსა მათი სტუმრობა,
კარგახანია პრომოთა ფხი ამოიკეთეთ, —
თუმცა სტუმარი უხვად გყავს, მაგრამ თქვენ
მანიც

თვალში გვაკლიხართ და ეტყობა თქვენც რომ
გაკლივართ.

დემსბანი ჰრომთა. იმპერატორიც სწორედ ამას
წაღვლობდა მტად,—

მომქეთა თვისთა კარგახანს რომ ვეღარ მიხვდა,
სპარსთა ვედურთა ურდობაში რომ აიწყვიტეს
და აქამოდე არ აღგამა მათი თარხო.
ახლა მოთავდა. ის ხელს გიწვდის და ხელი შენი
ხელში უჭირავს, მტკიცედ გარომეცხ და არც
გაუშვებს

მევე მირიან. არც რომ აქამდის გაუშვებდა... მაგრამ
რას იზამ,

განგება ჩვენდა უნებურად განაგებს ზელსა,
და ბედისწერა ვის რას უქსოვს წინწინ არ ვიცი.
სუფრაჯნო სწრაფად მიმიხედეთ ამა სტუმართა,
კარგახანია ჩვენი ლუკმა არ უფემოთ,
აპრონით ისე. მოავლეთ წარსულს ლხენაც.
დემსბანი ჰრომთა. დამრჩა კიდევ ერთი სათქმელი:

მოხსენებმა იმპერატორს, რო ვარი შენი
შაინშას ახლდა... მოხსენებმა... იცის ისიც, რომ
შენებმა ხსენეს შაინშაი ტყვეობაგან.
აქებს ვაჟაკებს, — ერთგულდება ასეთი უნდა!
და ასე ერთგულთ აწ თავისთვის მოითხოვს შენგან.
მღაბანი. ახლა მართებს მეფეს სასუბი..
ფიკრი მართებს და ზოგჯერ ფიკრიც გადაიდგება,
ვერასდიდებით ვერ აირჩევ მართებულ გზას.
გული რომ რასაც მოინდომებს, კეჟა არ გვივებს,
კეჟა რასაც გირჩევს, გული იმას არა თანხმდება,
და გაუძლია კაცის ფიკრი ამ ორთა შორის,
და თუ როგორმე მოარჩევ, არც ესა კმარა:
მახეა უველგან დაგებული ბედისწერისა,
მახეა უველგან დაგებული უამრავ მტერთა,
მოკეთე მტერთა და აშკარა მტერთაც ცხადია;
რომელი უმაღლესად გადაცულავეს რომ ვერ გაიგებ.
მღაბანი. ახლა მართებს მეფეს სასუბი..

ძუძუთა ჩვენთაც ახლა მართებთ აქანკალემა:
კიდეც მოგვგელქენ, ვინც დრო დავგრძედა, არ
შეგვარჩენენ,
ძუძუთა ბავშვთა, აქნის ბავშვთაც არ შეგვარჩენენ,
ავგავლქენ და უშორეს გზებს გაუქუნიებენ.
ველარც მოვებინა ჩვენს ქილავს და ველარც
გავიკებთ
დალუქულან თუ ხალაც ვილაც უხარბიბით...
ხალაც ვილაცო!.. — რა მკვდარი რა შინ
მიუსვლელი..

ჩვენ მხოლოდ კენესა გზებზე კენესა რომ დავგრჩენია.
მომბანი. რამ დაფიქრა, აღარ იცის თუ რა მიუგავს?..
არმაზის მხახვრის სასუბი აქვს გაშიშვლებული,
ვითარც რომ მხალი არმაზისა, მჭერელი ყოვლისა,
შუთვლი და დალოცილი. სწორუპოვარია:
აქ არ ეგების წვარცმულია გაპარაზება,
ხალაც პარაზობს, იქაც მალე უნდა დაემხოვს.
ჩვენი ვაჟაკნი დაიკავენ, რასაც იკავენ!..
ჩვენი ვაჟაკნი დაიკავენ, ვისაც იკავენ!..
რამ დაფიქრა, აღარ იცის თუ რა მიუგავს?..
მეშვე მირინან. მოპირისპირებს ვინც რომ აქებს,

ღირსეულია,
და მე ღირსება მწამდა მუდამ იმპერატორის,
მემკვიდრის დიდის უღარესი განათლებისა,
და მოციქულთა მოციქულის, ვინც რომ გავუწყებს
და ვინც რომ გვირჩევს, როგორ გვიკობს, რა გზას
დავადგეთ.
დიდად ვაფასებ რჩევას ამას, დიდად ვაფასებ,
გჭრედებს შენცა, იქაც ასე შეატუბინე.

მღაბანი მორმთა. სწორედ ასე, სიტყვის უკლებლივ!..
მეშვე მირინან. აწ მოიღობინეთ, ვით გეგებოთ, ნება
თქვენია
გაღის დესპანი თავისი ამალითა. მიაცილებენ სუ-
ფრანკი ამათა. დადფაფეთ. საყვირნი, წინწილა-
ნი. ვაჟაცა ცხადია. ისე იყვე.

მღაბანთმღაბანი. დავიდედა ეამი ყოფნა არყოფნის...
ან ერთი წავკლეს. ანუ მეორე.
ან ორივენი ჩვენს მიწაზე შეიბებთან,
ერთ-ერთი აღბათ გაიმარჩვებს. ოღონდ რომელი,
ჩვენ ვერც გავიკებთ, ჩვენ მოგვშენებენ
შეუბრალებლად.

მღაბანი. დავიდედა ეამი ყოფნა არყოფნის...
ან ერთი წავკლეს. ანუ მეორე

ბევრჯერ ვყოფილვართ ამ ყოფაში, უცხო არ არის/
ცოშუმ ამ ერთხელ, ერთხელ კიდეც გადავგარჩინე
მღაბანი. შევლო!..
შვილებო!..
გაუფრიბილდით თავსაც, მამულსაც,
არც თქვენ ვარგზობათ უიმისოდ, არც ის —
უთქვენოდ!..
შვილო!..
შვილებო!..
დაბრუნებულა ქართული ლაშქარია, სპარსთა რომ
ახლდა ქროთთან იმებში, დაბრუნებულა შელახული
რალა თქმა უნდა, ანთუ: ბევრი რომ დაპლუბია, ცოტა
რო დაბრუნებულა.
სახლ მუხუხუხისნი. ლაშქართმთავარი, მედროშენი
გეახლებიან, —
დაუთხოვია შაინშასა ჩვენი ლაშქარი,
რო განვახლოთ, გავუგზავნოთ დაუხანებლად.
მეშვე მირინან. დაუხანებლად!..
დრო არ იცის თუ ჩვენ არ ვიცით?..
ველარც გაიგებ. ეს ცხადია: დრო რომ გეაწვადებს.
გავვწყვიტა დრომა და დრო მოსპობს ყველას,
ყველავებს.

შემოდის ლაშქართმთავარი, ბადრი, ახალგაზრდა,
თითქმის კბაბუტი, მძიმე დროება ადრეულად რომ და-
აეაყაკებს. შემოაქვთ დროშა მედროშეთა, შორეუ-
ლი ლაშქრობანი რომ გამოუტარებიათ.
ბადრი. დაბრუნდით მეფეც, როგორც იქნა
გამოვადრეით,
გამოვიტანეთ დროშა ჩვენი შეუბღალველად,
მაშინ როდესაც ყველა დროშა შაჰის მომხრეთა
და თვით შაჰისაც — იქა მყარა, რომის ფორუმთან.
მეშვე მირინან. ვიცო... მეუწყა...
ბადრი. არც შაინშაში დავგრჩენია უწყაყოფილო:
ეს ჩვენ ვიყავით, ალყიდან რომ გამოვიტაცეთ,
გადავარჩინეთ...
თორც ელდა: გალიაში გამომწყვედელი
გამარჩვებული ლაშქრისათვის წინ წარედლოათ,
მეშვე მირინან. მოვალეობა შესარულეთ
ქვეშედროშული,
და მეც გამოვტყვან, თქვენი მეფე,
კმაყოფილებას.

ბადრი. ოღონდ ესა: დავედლა ბევრი, მეფეო,
იქ ჩავდევით. იმა უცხო, იმ ცივ მიწაში,
ჩვენ აქ ცრემლი და ქრილობები ჩამოვიტანეთ.
მეშვე მირინან. კერბხულ იყოს მათთვის მიწა,
ხალც განისვენეს.

მიწა ვართ, მიწა მიგვიღებს და მიწად ვიქცევით.
ხორციელება ჩვენი მხოლოდ ცოდვის კიბვავა,
კვლავ მიწადქცევა ალგამალღებს,
გაგვასტაკებს.
კურბხულ იყოს მათთვის მიწა...
მღაბანი. ვაი ასულნი, გაუთხოვრად დაქვრივებულნი,
ოცნებებს თქვენსა წარეკევა უღმობლად ფრთებს,
და აფრენილი სილავარდეს რომ შემხაროდით,
ერთის მოსხუბით დაწარცხეთ დედამიწაზე.
ვაი ასულნი, გაუთხოვრად დაქვრივებულნი,
ამ ცრუ სოფტის ცრუ სიხარულს თქვენ ვერ
იგემებთ,
და კიდე უფრო გემწარებათ წუთისოფელი.
ვაი ასულნი, გაუთხოვრად დაქვრივებულნი,

რო არცთუ იცით, ვინ იბირით, ანთუ რომელი, — რომელ უნდა უყოფილიათ რომლის მეუღლედ, რომელს თუ რომლის მკლავზე უნდა

გაგლიძებოდეთ?..

ვია ასულნო, გაუთხოვრად დაქვრივებულნო, თქვენი სიმწარე ვერ აქობებს დედის სიმწარეს, მაგრამ არ არის არც იმაზე ბევრა ნაკლები ვია ასულნო, გაუთხოვრად დაქვრივებულნო, გულსითუთქულო მგლოვიარენო, ვია ასულნო, — ვია ასულნო, გაუთხოვრად დაქვრივებულნო!..

ძალბანდი. ვია შვილებო, თქვენს მიწაზე სხვა იღვამს ფეხსა,

თქვენ აღარც ფეხვი გაგაჩნიათ და აღარც უღორტი. გაურეციხარო დასაპყრობად ქვეყნიერების, თვით დაპყრობილნი დასპყრობლებს უღვებართ მხარში,

ხოლო თქვენს მიწას უცხო ტომი ეპატრონება, — უფრო უფნური არსებობა ხად გაგონიდა, რა გაგონილა უფრო მწარე საწაწმელები?! ვინ გვიასუხებს, ვინ მოგვრეგებს, ვინ

გავინაშემკვრებს,

მეფეც იგავით ლაპარაკობს, სხვას რა მოკითხოთ?!

მომბენი. მათ აღასრულეს მეგობრობის დიადი ვალი, თავი გასწორეს დასახსენდად შორეულ ქმთა, ამით აქ ხსოვნა დამიყვიდრეს სამარადეაშო, იქ ჰო ისინი დაუდგამენ ძეგლებს ხსოვნისა. — ზღირს ამისათვის სიცოცხლედ და ზღირს ხიკვილიცა. ქართლის სახელი შორს გასტყორცნეს. შორს

გაიტანეს,

უფროდაუფრო შორსაც გავა ჩვენი დიდება, ზღირს ამისათვის სიცოცხლედ და ზღირს

სიკვილიცა.

ჩვენ შუავმდგომლობო და წყალობას გამოვთხოვთ მეფეს: დადუღულ დედებს რო ებოძოს შავი თავსლები. ძალბანდი. ვია უფნურთა!..

მომბენი. უფნურება თქვენში იკითხეთ!.. მიწე მირინან. გლოვის დროს მაინც დაეხსენით ავისიუცვაობას,

გლოვის დროს მაინც დაინდევით ერთიმეორე. განხუთქილებით გავახარებთ მხოლოდ ჩვენს მტერსა, —

ამით გვიპყრობს, ამით გვჩაგვრავს, ამით გვერებუა. ცხოვთ მდუმარებას!..

კუთუჩით და ცრემლი ჩავუვლამოთ... მდუმარება გლოვისა. მერე ნელნელა ლაღადისი გაისმის ნინოსი, — ჭერ დუღუნია, მერე ლაღადისი, თითქოს რო იქვეა, თითქოს რო უფრო შორიდან მოისმის ფსალმუნი:

წმინდა ნინო. აკურთხევდით წარმართნი ღმერთთა ჩუენსა

და სასწენელ უავთ ხმაი ქების მისისაი, რომელმა დადვა სული ჩუენი ცხოვრებად და არა სცა ძრვია ფერბათა ჩუენთა. განმცადენ ჩუენ ღმერთო და გამომახურვენ ჩუენ. ვითარცა ამოიხურვის ვერცხლი. შემიყვანენ ჩუენ საბრხესა, დაჰკრიბენ კიარი ბკეთა ჩუენთა. და ავლინენ კაცი თავსა ზედა ჩუენსა.

განვლეთ ჩუენ ცეცხლი და წყალი და გამომიყვანენ ჩუენ განსასუენებლად შენდა, შევიედ სახლსა შენსა მსხუერპლითა და მიგცე შენ აღნათქუემნი ჩემნი, რომელ აღთქუეს ბავთა ჩემთა, რომელთ ვიტყუდენ პირითა ჩემითა კირსა შენა ჩემსა.

შორიდანაც მოისმის და ახლოვდება კიდევაცა, ეს იმისგანა, რო ბადრი მიემართება მაველოვანისაკენა, სადაც რო დღუენანება წმინდა ნინოსა. მართალია რო გააძევენს, მაგრამ არ აპირებს რო ფეხი მოიცვალოს უკიდნა კერპი არამისიანი მალოთ დაჰყურებს ქოხსა ნინოსი, მაველოვანის ქოხსა, შესასვლელში რო გვაჩია აღმართული, ანთუ კარავი გადაქიმულა გვარზედა. ასულნი! ახლავან ნინოსა, ჩიქილები ჰბურავთ ასულთა. ყვევით აგროვებენ, ბალახბულაბთ აგროვებენ. არჩევენ წამლად სავარგოსა. არჩევენ. სწავლებენ. ადგამენ ერთმანეთსა. იციან, რო მძიმე ფამი დასდგომით, მაგრამ ახალგაზრდობა მაინც ახალგაზრდობა, წამოჰკრავს რო მხიარულებაცა, წამოჰკრავს და გადაივლის. ჭვრებსაცა სწნავენ. გადაფენილია ჭვრები ყვევითა, მზის გულზეა გადაფენილი. ასულნი. — სუუუუუ... რაღაც ხმაა...

- ცხენის თქარუნი!..
- ალბათ მზედრები მეფისანი მოგეტყვიან და ძალისძალად გაგიყვანენ, რო არ მიდიხარ.
- ო, ალბათ, ალბათ!..
- მიეფარე!..
- ჩვენ დავარწმუნეთ, რო წახვედი, ნაწყენი, კუშტი, უკან მოხვდავც აღარ გინდა, არც მოზრუნება, ფიანდაზობიც რო გაგიგონ სპარსთა ელიჩივთ.
- ო, მიეფარე!..
- მიეფარე!..
- ო, მიეფარე!..

წმინდა ნინო. ნუ გეშინიანთ, მეფეს ჩემთვის აღარ სცალიან, საფიქრალი აქვს ისე მძიმე მწვავე ისეთი, ისეთი ეამ დასდგომით ქართლისიანთა, აქამომდე რო მსგავსი ბევრჯერ არ განუცდიათ, კაცის კეთა რო ვერც გარდასწყვეტს თუ რა ილონოს, — აქ ღმერთი უნდა, მხოლოდ ღმერთი თუ გადაარჩენს, ხოლო ჩვენს მეფეს არ უნდა რო ღმერთი იწამოს. მიიღე მოხმედ ღმერთო ჩემო. მაინც მოხმედ!.. ასულნი. მოხმედ ღმერთო, ღმერთო ჩვენი, მოხმედ ღმერთო,

შენ ღვთისოებლო, შენს წილხვდომილს დაადგი თვალად,

ნუ შემოსწყრები, მეფემ სწორად თუ ვერ განსკვირბა,

თუ რო ქადაგნი არა სთომონთ თავანთ სალოცავს, და თუ მოგვნიცა შიშითა თუ ცოდვით რაიმით ვერ გამოხსნილან უცხო კერპის თაუვანებისგან. ნუ შემოსწყრები, კაცო სისუსტე შენ უკეთ იცი, და მტერთა ჩვენთა სისხატკაც შენ იცი უკეთ.

წმინდა ნინო. ილოცეთ ეგერ, შეხთხოვეთ და ევედრეთ ეგერ, მხოლოდ ღმერთთა მხსნელი ჩვენი, მხოლოდ ღმერთთა,

რო შთაგონებს სიყვარულსა გაბოროტებულთ.
და სიყვარულით გამოიხსნის ერსა მცირესა...
ოღონდ..

ეს ხმა მხოლოდ ერთისა და არა ბევრისა. —
ერთი მხედარი მოაქუნებს და აქაც ალბათ
ერთერთ თქვენთანგან უფანცქალებს გული უჩვევოდ
გადაიხედეთ!..

წინ წადეგით!..
ბსულენი. — ხადრი..

— მაღალო..
რო წადებთან, რო იცნობენ რაღა თქმა უნდა, მე-
რე შუაში მოიქცევენ მაღალოსა, იმასაც რო ჩიქილ
პტურავს პირსახეზედა. რაღა თქმა უნდა.

— თუ გამოგარჩევს...
— თუ მოგაგუნებს...
— თუ გიცნობს ასე...
— ასე, ჰო ასე. წინ არ წადგე, არც კრინტი დახტარა..
ცხენს გადმოეცემა ბადრი, მოდის. გაუკვირდება
ჩიქილები რომ მოუხვევიათ სახეზედა ასულებსა, ოლ-
ონდ ჭერ მხოლოდ გაუკვირდება, ანთუ თამაში ჰგონ-
ნია, ხუმრობა ჰგონია. უნდა რო იხუმროს თვითო-
ნაცა, ანთუ უნდა გამოიძინოს თუ რომელია მაღალოც
იმით შორისა.

ბადრი. მე შემალებით?!
მარბიელი ჰო არ გგონივართ?!..
მე ვარ!..
შეშხედეთ, აიხადეთ ეგ საბურველნი,
და დამენახეთ, ვით დაგტოვეთ ჰო ისეც ის ხართ?!
და თუ არ გინდა, დანახვით მზეს თხევეც სახე, —
მე მზე არა ვარ, არც მთვარე ვარ, თუმც ბადრი
მეკვიარ.

თუ მეზუტებით, საჩუქრებით რო ვერ მოვედი, —
ციცხალი თავით რო დავბრუნდი ეხვ გავიკრძედი.
მითხარით რამე, კრინტი დახტარ, ან ამოძრავდით,
გაშალეთ მკლავნი, თუნდ დახტარეთ თავი ოდნავად.
რად სდუმხართ ასე, საშინელს რას მაუწყებთ
აბით?!.

ბსულენი. არც რა საშინელს!..
მხოლოდ ცვილობთ, საშინელს ავცდეთ:
პარამხანგებო არ წაგვახან, — ამას რო ავცდეთ.
ბადრი, სახის შებურვა რას გიშველით, ერთ თოის
აპკრავენ,

გამოანათებს სახე თქვენი, მზისებრ მხრწყინავი.

ბსულენი. აღარ რო მზისებრი!..
კუთებს ვავართ დანახვითბულთ,
ჩვენი დანახვა გააშეშებს მტოვრებს შაპისას,
და არც მოკეთით არ დაუყრის არც რო ხეირსა.
მარამ ნუ შიშობ, გადაივლის ეს გადარჩევა,
ჩვენ ისევე ჩვენი სუფთა სახით მოგველნებთ,
მოგველნებთ, როგორც ბრძანებ, მზეთუნახავნი.
ბადრი. ხშირად ვერა ვცნობ, ალბათ მძულმარებს,—
ალბათ ის არის, ვისგანაც რო ხმა არ მომესმის.

ბსულენი. ჰა, ჰა, ჰა, ჰა... გამოიცნო, მაინც მიავნო, —
სხვა რაღა ძალგვის, მიფერობიალებო, გიტოვებთ
ნადავს.

მიფერობიალებენ მართლაცა ასულნი. ვაიშლებიან,
წრედ შემოდებთან მოშორებითა. მაღალო რჩება.
რჩება ნინოცა.

ბადრი. მაღალო..
მაღალო. ხადრი..

ბადრი. არ მიჩვენებ სახესა შენსას?!
მართლა იმგვარად დაიღარე, რომ გეშინიან,
ამიკრუდებდა გული, თვალსაც არ გაგასწორებდი?
მაღალო. მართლა იმგვარად...
ბადრი. რად გასწორე მერედა თავი?!
ვერ დაივადიდი?! მე ერთ გოგოს ვერ დავიცადი,—
მაშ რად მომენდო თუ გეგოვდი ასე უშწყო?!
მაღალო. შენ აქ არ იყავ...
წმინდა ნინო. და თუნდაც რო აქ ყოფილიყო,
აქ ერთი გოგოს გადარჩენა არ იკარებდა,
აქ როისა... რა აახვებ სპარსო პარამხანგებს?!
აქ სილამაზე უნდა გვეხსნა გოგონებისგან.
ბადრი. და სილამაზე გოგოს სახედ უნდა გვექცია?!
წმინდა ნინო. არა გინსცადო, რაც არ უწყის..
ბადრი. თვითონ მაუწყებ...
და იმედს რესმას ნებას არ რთავ, სახე მიჩვენოს.
წმინდა ნინო. ეს იმიტომ, რო არ დაიბნე, არ
აიფუტცნო,
რო არ უარყო, უარყოფა ვისიც არ ძალგვის.
ბადრი. ჰა, ჰა, ჰა... როგორც მაცინებს!..
მართლა განშეშულად მოგველნებარ, ასე გგონია,
რახან მოგენდუნენ ეს ასულნი, ასე გგონია
დაგვიმორჩილებ ჩვენც ამათებრ და გვთამაშებ.
წმინდა ნინო. არა მგონია...
ბადრი. მაშ აქ რა გინდა, ან საერთოდ, ან სწორედ ამ
წუთს, —
მრავალპირნახელს ჩემს სატრფოსთან მარტო არ
მტოვებ?!.

მაღალო. ხადრი..
ბადრი. დამაცა.. გეკითხები..
წმინდა ნინო. და მოგახსენებ: ღმერთის ნებით,
თქვენს სასიკეთოდ,
დაგტოვებ კიდევ, არცა ვფრთხილობ, არც მეშინიან,
ოღონდ ერთსა გობოვ, ნუ შეშხედავ სახეს ამგამად,
სახეს მშვენიერს, იარებით რო დედარულა,
გახსოვდეს ისე, როგორც გახსოვს, და როგორიცე
იქნება ისევე ამბავი რა გადაივლის.

ბადრი. ჩემთვის ის არის, რაც რო არის, და ის
იქნება, —
ვერარა ძალა სიყვარულსა ჩემსა ვერ შესცვლის.
წმინდა ნინო. და სწორედ მანდ ვარ, სიყვარულით რო
ჭერ არ იცი:
შენ წარმართი ხარ, მოხიბლული სილამაზითა,
და სიყვარული სილამაზე გგონია მხოლოდ.
გიყვარს ღამაშო, სიმახინვე გულს აკიცრებებს,
შეგძრავს, შეგზარავს, გამოგაცილის მიწას ფეხქვეშა.
ის სიყვარული შენ არ იცი, — თანაგრძნობისა,
სიბრალულისა სიყვარული, — ის შენ არ იცი,
რო შეივდომებებს ღმერთი ყველის, ერთგვარი
ტრფობით.

ის შენ არ იცი, ჭერ არ იცი, ჭერ წარმართი ხარ.
ბადრი. ვეოაყვანები ციშებს მარად...
წმინდა ნინო. არმაშს იცავ...
ბადრი. ეს ჰო დროებით, ეს ჰო მხოლოდ იძულეზაა?..
წმინდა ნინო. და იძულეზა გაგრძელდება ვინ უწყის
კიდევ.

თუ რო გვარცმული არ იწამე.
ბადრი. ეკრბი ჰრომთა?!. უცხოთა ეკრბი?!. მაინც
უცხოთა?!

რო სიმახინჯემ არ დაგჩაგრას, რომ არ გაგტეხოს. ახლა დაგტოვებ... მჭერა შენი გონიერების. წმინდა ნინო მიეფარება კარავსა. ასულიც უფრო გაიფარებინ, ლანდებად მოსჩანან, მინც მოსჩანან. ბაღინი. გონიერებას სიყვარულთან რა ახაქმება,— თავდავიწყება განაქარწყლებს სიბრძნეს და სწავლას.

მეგაულებით? როგორ მეგონა, როგორ ვწუხდი როგორ შევთხოვდი ღმერთის ყოვლისშემძლეს ნუგეშს და წყალობას ჩემდა!... როგორ ვწუხდი შენსა როგორ ვწუხდი როგორ შევთხოვდი ღმერთის ყოვლისშემძლეს ნუგეშს და წყალობას ჩემდა!...

თავდავიწყება ერთხელ მოგვირდოვს ნეტარებისთვის დასთმობს სოფელსაც, ყველას დადამთმობს თავდავიწყება.

როგორ ვწუხდი შენსა ნუ მომაკლბე ნურც ამის შემდეგ ბაღინი. უსმინე ციშობ, შევეუბრებ ვერაფერს ჩემსას! მალალო. მე ქვარცმულს შევთხოვი..

წუთისოფელი წუთისაა სწორედაც იმად, წუთისა რა, მხოლოდ წუთის თავდავიწყება. წუთისთვის ვცოცხლობთ დანარჩენი გონია მხოლოდ, და გონებისგან გატანულა მთელი ცხოვრება. წუთისთვის ვცოცხლობ, მე ეს წუთი დღისთვის ვაკვირ, რას მეკითხება, თუ რას ვაქნევ გონიერებას?!

ბაღინი. მე ვიწუხებ... მალალო. მე მინც ქვარცმულს, ის გადაგვარჩენს. ბაღინი. ჩვენ გადაგვარჩენს ჩვენი მიწა და ჩვენი რწმენა, სხვას ყველას ჩვენი გადაუღაპა მოუნდომია. მოი..

მოდი, მომეყრდენ, დამაიწყე წუთისოფელი. მალალო. წუთისთვის ვცოცხლობთ, მაგრამ წუთი დაქვარგეთ სწორად, ფიქრმა და ზრუნვამ დაგვირდუნა სიამის განცდა.

ერეთის წუთით ჩამოვეხსნათ ქვეყნიერებას, გარემოდს ენა, მღუმარებამ ჩავკვირას გულში. მოი..

ბაღინი. შენ ნუ!.. არ გინდა!.. დაეხსენი ფიქრმა და ზრუნვას,

აღარ მინდა, ნულარ მეტყვი, სიტყვა წაგვეკვიავს, გრძობა ფიცხელი სიტყვის ხევაში დაგვიჩაღუნდა. მოი.. მოი..

ეგე სიმძიმე მე მომანდე, მე გადავიტან, როდონ თან მახლდეს თანგაგრძობა შენი მარადის, ანთუ იმხანად, რაც ამქვეყნად დრო გვიწერია, როდონ თან მახლდეს განუწყურალად, განუშორებლად. თუნდ ცხარამთას იქით ხმალს ვიქნევდე, შენ შინ მელოდე.

დავეხსნათ, ერთის წუთით დავეხსნათ ყველას!.. მიიხილავს. აუწყეს ჩიქილასა. დახედავს. გაშეშდება. მერე თითქოს რომ თვალთ დაუბნულაო, აცეცეს ხელებს. იმგვარად აცეცებს, მაღალი ისე შე-მოიხევეს ჩიქილასა მოჩარებითა და დაბნეულად. ხელსაც მიამოვივებს ბაღინსა, თითქოს რომ სინათლეს უნდა გამოვიყენოსო.

ვით ახლა მახლდა: შენით ვმღვივებ მტერს გაცოფებულს, და რომ ვაფაფავდი — შენით, — შენსკენ მოვიხწრაფოდ.

მალალო. რად მოინდომე?.. ჰო აგიხსენით?!

მალალო. და მე გელოდი... ბაღინი. მაგ ლოდინმა გადამარჩინა. მოდი, მომეყრდენ, დამაიწყე განვლილი დღენი, მომავალ დღეთა მოლოდინიც გადამაიწყე.

ბაღინი. ვინ რა ამისნა?!

მალალო. მოლოდინი მომავალ დღეთა?!

მალალო. დაივიწყე?!

ბაღინი. მოლოდინი მომავალ დღეთა?!

მალალო. როცა უოველი... ბაღინი. ღვთის გულისათვის, ნურას მეტყვი!..

მალალო. ღმერთო, ო, ღმერთო შენ დაგვხედე კეთილი თვალით, მხურვალე სიტყვა შენ აკურთხე შენის მარჯვენით!..

ბაღინი. არა... მე წაუღ... მალალო. მოხვედრე განა ამის სათქმელად?!

ბაღინი. მოდი, აღიხსენე ეგ ჩიქილა და დამეხანავე, შენ თვალთა ბრწყინვამ დამაიწყოს საწუთოროება. მალალო. მაგრამ... ბაღინი. რა მაგრამ?!

ბაღინი. ჩუ!.. რაღა ხმავს?!

ბა, ბა, ბა, ბა... როგორ მაძინებთ, შენცა და შენი მასწავლებლებიც, ეგე თამაში თუნდაც წახდეს და თუნდაც შეგარჩეს, ნაოკები თუ მექვეყნები, რაც დაგმართნია, — ნუთუ ის შესხმებს, გააქარწყლოს ეს გაფიცებება, შენ დაბრუნების მოლოდინი რომ გააქარწყლოს. —

ბაღინი. არა... მე წაუღ... მალალო. მოხვედრე განა ამის სათქმელად?!

სიშვიდღე, ტკობა, მოსვენება სილამაზისგან, —
სილამაზისთვის, სილამაზისგან;
მტერთან კილიდი, უშიშრობა, სილამაზისთვის,
სილამაზისთვის სამშობლოს დაუთმობლობა,
ოში ჩაბმა და თავგანწირვა სილამაზისთვის,
სილამაზისთვის, დაბრუნება თუ გიწერია,
თუ დარჩებილარ — გადარჩენა სილამაზისგან, —
სილამაზისთვის, სილამაზისგან;
სილამაზისთვის ფიქრი შეიღია და მომავალთა,
მოგონებანიც წარსულისა სილამაზისთვის,
თუ გიკენეს გული, იხიცი იხვე სილამაზისგან, —
სილამაზისთვის, სილამაზისგან;
სილამაზისთვის, უველაფერი სილამაზისთვის,
ამქვედად უოფნა მარტოოდენ ღამაზისათვის...
და თუ დაადგენს სილამაზის, რაღას ესწრაფვი?!

მალალო. მეც მათქმევიენე...

ბაღრი. თქვი!..

თუმცა რაო:

რას ის რწმენა, რამაც უნდა დაგაუწნევოს,
გადავიციოს ჯოჯობათა ქვეყნად ცხოვრება?!

მალალო. ნუ სცოდავ ღმერთსა!..

ეს ჰო მხოლოდ... მხოლოდ დროებით!..

ბაღრი. დროებითა ვართ ამქვეყანაზე,

და ეს დროება საწამებლად რადა ქვეულა?!

არ გეკითხები, მეც არ ვიცი, არც სხვამ არ იცის, —
ვისაც ჰგონია, — დაბნულად ის უფრო მეტად.

ასულნი. რატომ ახანად საბურველი?.. რახან ახანად,

კიდეც გაუძღვ. ნუ ეძლევი სასურველსა.

კიდეც გაუძღვ და გაუძღვ და ვინც გაუძღვს,
სილამაზესაც ის იხილავს ბოლოსდაბოლოს.

შუბთა ძგერება არად გაიღის, ცხენთა ქაჩბა,
და ცხენების კარიბჭეთა შეღწევა — არად,

როგორ შეგშალა იარებმა დაწვთა ფაქიზთა,
ანთუ ჩრდილებმა დაიკვირებო ვარდის

ფურცლებზე?!

გადივლის უველა, ჩრდილი უველა, ავი დარუბელი,
გამოანათებს შუი ბოლოს, როგორც იქნება,

მზე, ის ჩვენი, ჩვენი მზე, ჩვენი საკუთრად,

და არა ასე შემზუთველი და დამბუგველი.

წმინდა ნინო მოადგება წვარსა კარვისასა, კარავს

რო მიძფარდა და წვარს რო დაჰყრდნობია კარავი თუ

კარვის კოლთები.

წმინდა ნინო. გვეწადებს ოლონდაც, სილამაზე

დაკვირბუნდება.

ასულნი. დაკვირბუნდება, სილამაზე დაკვირბუნდება!..

მცირე სათათბირო დარბაზი ციხეშია. მეფეს მოუ-
ხმია რამდენიმე კაცი, ანთუ რალა რამდენიმეო — სულ
სამი კაცი. დედოფალაც იქა მობრძანდება. ფანჯრიდან
მოსჩანს ეკრბო არმაზისა.

მეფე მირიან. მძიმეა უოფა, განსაცდელი კარს

მოკვდამომა,

თუ რამ ძალა გვაქვს, თუ რამ დონე, კუა, გონება,
ამ გასაჭირში, ამ უოფაში გამოგვჩანდება.

მტერი შინ გვიჩის. ერთი მტერი და გვაჩანაგებს,
მეორე კარზე მოკვდამომა ახავთებული.

სადაც შეიბნენ, გადაჰქელეს მცირე ერები,
ახლა აქ უნდათ გაკვიმართონ ვეღო მობრძობისა.

ნურც დაფიქრდებით თუ რა გველის, ნურც
დაფიქრდებით.

თუ რა ვიღონით, რა გადავრჩით, ეს მომასხნეთ.

ძალბბბბბბბბბბ. ჩვენ უნდა ჩვენი ადვიდგინოთ, რაც
რო ჩვენი

აწ სამუდამოდ უნდა შევკრათ, შემოვიმტკიცოთ.

ციშუბს ვევედროთ, დავამხვებოთ უსწრესობით.

უცხოთ მონობას გამოვცხნათ აწ სამუდამოდ.

განვძობო რწმენა მოტანილი, თავს მოხვეული.

წინება მათი წამრვენილი და აღსავსე ბეწით,

ენაი მათი, ენა ჩვენი რო ჩავვიქოლა, —
ნებას არა გვრთავს, ჩვენს ენაზე ველაპარაკოთ

უამრავ ჭურის აქ ჩამოსული, ჩამოხრლებული, —
განვძობო, მორჩა, ავიშროთ ესე კირთება.

მეფე მირიან. მტერი შინ გვიჩის, გავიწყდება, ჩვენზე
ძლიერი,

და თუ რამ ძალა კიდევა გვაქვს, თვითონ მოიხმარს.

ძალბბბბბბბბბბ. მასზე ძლიერიც მოკვდამომა, უნდა
უბელთითი,

ერთიმეორე ამოხოცონ, ჩვენ რო გადავრჩეთ.

მეფე მირიან. და მერე როგორ, როგორ-მეთი,
როგორ, რავარაღ, —

ერთიმეორე ამოხოცონ, ჩვენს გადვეურჩით!..
იფ!.. ჩა კარგია!.. ვიციენებოთ და დაველოდოთ.

ძალბბბბბბბბბბ. ძალას ვიპოვით, ხერხსაც, კუაუც
კიდეც გაგვიკრის.

ჯერ მხოლოდ ერთი: ჯერ ეს კერპი აღმოვაცილოთ,

და ღმერთი ჩვენი, ჩვენი რწმენა აღვმართოთ ისევ.

მომბბბბბბბბბბ. ჩვენ ეგ გვიჩანავს, შევაფარეთ თავი
და გვიცავს,

ვემსახურებით, ვემსახურებ, გვეწინარებს მაინც, —
თუ ვერჩრებით, გაგვექლავს და გავანადგურებს.

ვირი ბაღონად რო მოგვექცეს, — აცე არ უთხრა, —
ნათქვამი არის, — თუ არ გინდა, ავს შეეყარო.

რაც უნდა იუოს, ჰო ვარხებოთ, ჰო ვსუნთქავთ
მაინც,

სხვამ ეგებს სუნთქვაც არ დავეანებოს.

ნათქვამი არის:
წინების შეუჩვევლეს, შეჩვეული კირი გერჩინვოს.

ძალბბბბბბბბბბ. სად შეაგროვე უბადრუცი ეს
ანდაზები,

მონობისა და მორჩილების მქადაგებელთა?!

უბედურება სწორედ კირის შეჩვევა გახლავს.

კირს კირით უნდა სძლიო ალბათ სხვა თუ
ვერაფროთ.

და კირი იგივე მოიშროო შეჩვევამდისა,

მომბბბბბბბბბბ. მე ქადაგებას შენას ვგმობდი და
ვგმობ ახლაცა.

მე მეფისაგან მივიკრის მხოლოდ, რო შევიწყნარებ, —
და აქამოდ არ აღმოვფხვრის ძირფხვიანად.

ეს არის, ესა, ჩვენს მჭარველთ რო აღიზიანებოთ,
დღესღულელებზე ოლონდ მაინც, არად აგდებენ,
მაგრამ როდემდის, როგორ ფიქრობ, მაგრამ
როდემდის?!

ვინ შეიწყნარებს ესეოდენ კადნიერებს?!

ნუ უსმენ მეფეც, კვლავ ვადიდოთ ეკრბო ეს ჩვენი,
ლოცვა-ვედრებით გამოვთხოვოთ სიმშვიდე ჩვენი.

მეფე მირიან. გამოვთხოვოთ ღოცვა-ვედრებით...
გამოვთხოვოთ, ჰო გამოვთხოვოთ...
მაგრამ ჩვენ ვდგევართ არჩევანის ახლა წინაშე:
ერთიც, მეორეც უფლისწულს და წარს ითხოვს
ჩვენგან,
ერთიც, მეორეც მორჩილებას ითხოვს უეჭველს, —

აი რა არის მოხაველი და განსაკრტვითი:
ამ ორთა შორის ვინ იმარტვეს, ვის მხარეს
მივდგეთ?..

ქალბატქალბაზი, არცერთის მხარეს!..

მიწვე მიწინან, რო გაიმარტვეს ამ ორთაგან ერთო
უთოლო,

გავუძლებო მერე ამ მწინვარე შურისძიებას?..

ქალბატქალბაზი, უნდა გავუძლოო!..

მეფე მიწინან, გავუძლებო-მეთქი!..

მომგვტამომგვტამი. ვერ გავუძლებო რალა თქმა უნდა,
ვის მხარესაც ვართ, იმის მხარე უნდა გვევიროს:
სპარსნო გვიცავენ, უფლისწულიწული იმით ვახლოო,
ქარიც აგრეთვე. — მათს მხარედაშხარე ვიბრძვით
აქამდის.

მიწვე მიწინან. იმედი გაქვს, რო გამარტვება
დარჩებოთ სპარსთა?!

აგერ ტუვეობას ძლივს გადურჩა შჰაინშჰაიო!..
ძალეხს იკრებს და ეშჰადება კვლავაც იმისთვის,
მაგრამ გჯერო, რო ახლა შინაც არ დეუმხოზა?!

მომგვტამომგვტამი. იმპერატორი ძლივს გადურჩა
დატუვევებასოო...

მიწვე მიწინან. ეგ ტრაზაზია სპარსთა მხარის
გახამხენეებლად.

მომგვტამომგვტამი. ეგებ რო იხიც ტრაზაზია...

მიწვე მიწინან. აგერ მოწამე, აგერ მხსნელი
შჰაინშჰაიოსა.

მე ხმებს არ ავდევ, სინამდვილით გეთათბირებოთ.
დამიდასტურე, მოახსენე, ბადრი!.. არ გესმის?!

ბადრი. ბატონო?!

მიწვე მიწინან. გკითხე!..

ბადრი. დიახ... ჰო... მკითხე...

მიწვე მიწინან. რა გეშარტება?!. დაბნეულხარ...

დედლოწულიწული ნანბ. უხმით ექმებხს.

ბადრი. არაფეროა... არა... არა... არაფეროა...

ჰო... ჰო... ბრძანებდი: ხაით მივდგეთ, რა გჯახს
დავადგეთ?!

ჰო ახე იყო... ახე... ახე... არაფეროა...

მე მოგახსენებო, რაც მიხილავს:

ჰრომთო ლაშქარი ახლა უკვლად ძლიერი გახლავთ,
წყობით, ქავშანით, იარაღით, წესით და რიგით.

სპარსნი სიმრავლით თუ უძლებენ, ვეღარც უძლებენ,
ბრძიდ ეხლებიან, ეცემიან, ესრისებიან...

ესე სიმრავლეც დაპყრობილთა სიმრავლეც გახლავთ,
რომელიც ახლა გამალებით იქსაქებიან...

ჰო... დიახ... დიახ... არაფეროა...

იმას ვამხოზბდი: იქსაქებიან,
ეგებებიან ქვარცმულის ხატს, ლაშქარს რო უძღვის,
და ჰრომთა ქარის შეუმჯობამდე მას ნებდებიან.

ჰო... დიახ... დიახ... მას ნებდებიან.

მომგვტამომგვტამი. ეგ არ იქნება, არსოდეს!..

ბადრი. ეს ახე ვახლავთ...

მომგვტამომგვტამი. არახოდეს!..

ბადრი. ამჟამად-მეთქი...

მომგვტამომგვტამი. არმაჰ ბრწყინვალეს ხატი ხიზა
ვერრას დაკლებხს.

მითუმეტეს რო ქვარცმულიო, ჰა, ჰა, ჰა, ჰა, ჰა...
მეფეც მიკვირს, რო უმწივლის უსმენ

გულმოდგინებით,
უმწივლის დაბნეულს და დალაკებულს!..

მიწვე მიწინან. უმწივლის გამოვლილს მრისხანე მოწი.
ქალბატქალბაზი. ჩვენც მრისხანება ნაკლები არ
გადგვტანია. **ქვემოწივლი**
მომგვტამომგვტამი

მიწვე მიწინან. და თქვენც ჰო გისმენთ **ქვემოწივლი**
მომგვტამომგვტამი. და რას გარდასწევთ?..

მიწვე მიწინან. შინაც არ ვიციოთ. გამარტვება რომელს
დარჩება:

ლაშქარს ჰრომისას, აწ უმტკიცეს და უძლიერესს,
ქვარცმულის ხატიო რო მოედო ქვევნიერებას,
თუ სპარსთა ნაცადო, აქამომდე მპყრობელთა
უკველი.

ეკრბოთ იმითო აქამომდე მღუვაშობილთა?..
შინაც არ ვიციოთ, არ ვიციოთ და ეს არის ძნელი.

ქალბატქალბაზი. მე ვიცი, ჩვენ რო უხათულოდ
უნდა გადავრჩეთ

ჩვენის ძალითა, ჩვენის რწმენით, ჩვენის იმედით,
იმედით დიდიო, უსაზღვროოთ, განუწიელიო.

მიწვე მიწინან. ობ დმერთო ჩემო!.. გჯა მიჩვენე, გჯა,
გჯა მიჩვენე!..

ქალბატქალბაზი. რწმენა!..

მიწვე მიწინან. რწმენას რწმენა სპობს, კაცნი უნდა
გადავარჩინოთ,

რო მიწას ჩვენსას პატრონი არ გამოედიოს
ბადრი!.. არ მისმენ!..

ბადრი. გისმენ... გისმენ...

დედლოწულიწული ნანბ. ექიმით-მეთქი...

ბადრი. არა... არა... არაფეროა...

კაცნი უნდა გადავარჩინოთ.
რწმენას სპობს, დასანსრულიო რო აღარ უჩანს,
აღარცთუ ვიციოთ, რა გვწამდა და კვლავ რას
ვიწამებოთ.

მიწვე მიწინან. აღარცთუ ვიციოთ!

ხოლო რაცთუ ამჟამად ვიციოთ:

ვერც ვუერთგულებოთ რო ვერცერთთა, ვერც
ვეორგულებოთ.

მომგვტამომგვტამი. ეს როგორ?!

მიწვე მიწინან. ასე:

ორივე იხიზოვს, რო უფლისწულს და ქარსაც
ჩვენგან:

ერთს ქარს ვახლებთ და მეორეს — უფლისწულს...
არა?!

ჩვენ ერთგულეხას დავუმტკიცებთ ამით ორივეს.

ქალბატქალბაზი. ოლონდ ორივე ორგულობას მიძხვდება
უშალო.

მიწვე მიწინან. რალა თქმა უნდა!..

ოლონდ ორივე ტუჩს ჩაიკვინტავს,
და ამქობინებს, რო ამჟამად ჩაიკლას გულში.

წინ ომი ეღვის, არ ისურვებს ჩვენც მოგვიმდუროს.
ქალბატქალბაზი. მერე რას ვფიქრობთ, ორნი ერთი
ჰო გამიმარტვენს?!

შურისძიებას ვერ ავცდებით ვერცერთისაგან.

მიწვე მიწინან. გამარტვებულიან ვიჭიებებოთ ჩვენს
გამარტვებას,

თავს მოვუწონავთ გამარტვებულს როგორც იქნება,
დამარცხებული ვეღარაფერს ვეღარ დაგვაკლებს.

მომგვტამომგვტამი. თამაშო სახდელსწერო.

მიწვე მიწინან. ჩვენ ჩვენი დღენი ბედისწერას
ვეთამაშებოთ.

ბადრი!..

ბადრი. ჩვენ ჩვენი დღენი ბედისწერას ვეთამაშებოთ...

მეშვე მირინან, ახლა თუ მკითხავთ: ჭარი ვის და ვის

უფლისწული?..

სასრისთა ხელთა ვართ, ჭარს ვერსაით ვერ
გავაპარებთ:

ჭარი იმათ და უფლისწული... მას გავაპარებთ.

დედოფალი ნანან, ჰრომით უფლისწული?!

მეშვე მირინან, ჩერ ვიკითხე...

დედოფალი ნანან, ოღონდ ისე, რო ბრძანებაა

დადევნებოლი;

ოღონდ ისე, რო წინასწარაც არაა მოთხარი

მომხმებ სხვებთან, რო დღეობით დავიდასტურო,

ჩავიკლა გულში სიმწარე და მძლურე ცრემლი.

რო ვერ ჩავიკლა?!

მეშვე მირინან, სხვა რა გზაა, რაა საშველი?!

მორჩილ, ბრძანეთ, მე შუადა ვარ, იმ გზას დავადგე-

დედოფალი ნანან, მიგვიჩვენე უველა და ახლა

გვობოვ გზებს და ბილიკებს?!

მეშვე მირინან, ჩვენ დრომ მიგვიჩხია, დრო გვაბრუნებს.

დრო გვაკოლინებს,

და შეცდომები წინაპრების გვიხშობს სავალსა.

დედოფალი ნანან, და შვილიც უნდა შეცდომების

გზებით ვატაროთ?!

მეშვე მირინან, ო შვილიც არა... შვილთ აცილოთ

წინაპართ ცოდვა,

და უგუნურებაც წინაპრების აცილოთ შვილთა.

დედოფალი ნანან, და ჰრომს რო გზავნი, ჰო იცი

რო მტრად აღგვიჩინა,

შეაძულებენ თავის ენას, წარსულს თავისას,

დაგაბრუნებენ ურჩულსა, გადაგვარებულს.

მეშვე მირინან, უნდა განუფლოს!... და განუფლებს!..

როგორ განუფლეთ,

ძალდატანება და ცდუნება არ მოგვეტევიან,

მოხიბლულთ ვგავართ, მაგრამ განა მოხიბლულნი

ვართ?!

მორჩილებს ვგავართ, მაგრამ განა მორჩილები ვართ?!

დედოფალი ნანან, ეს გაანელებს სიმწარესა დედის

გულსა,

შვილი რო უნდა მოსწყვეტო და გზას გაუყვეო:

ან მოუსვალის, ანთ არა — გადაგვარების?!

მეშვე მირინან, გონიერება გაანელებს ჩქროლვას

გულსა, —

გონიერება კაცთ უშადლესი!..

დედოფალი ნანან, ღმერთო მიხსენი!..

დედოფალს გული შეუღრღნება. შემოვრბიან მხევე-
ლნი, ეშველებიან. ზრუნავენ. აბიათარს წყალი შემო-
აქვს იმავე სურითა. ეს მაშინ, წყალს რო მოიკითხა-
ვენ. ანთუ მაშინვე. თავიდანვე რო წყალს მოიკითხა-
ვენ. ოღონდ ესაა საგულისხმო, რო იცნობს სურსაა
დედოფალი. იცნობს, ოღონდ რო გონს მოეგება და
ისევე შეუწუხდება გული.

მხმპალნი, წყალი... გამაგრდი დედოფალი!.. რამდენს
განუჭელ, —

ეს კიდევ ერთი სიძინელაა გადასალახი.

თუშეა სიძინელე არ იღვეა, არა და არა,

ერთს გადავიტანთ, უშადლევ სხვა წამოგვეწევა.

დასასრულს ველით, დასასრული რო აღარ უჩანს.

ბოლოსდაბოლოს გამოჩნდება ის დასასრულიც,

რო არ დასრულდეს არაფერი არა ყოფილა.

გამაგრდი, მტკიცედ დედოფალი, შენ თუ ვერ

შესძელ.

ჩვენ რაილა ქნათ, შენზედ უფრო უბედურებმა
თუშეა ვინ უწყის, ვინ უფროა აქ უბედურო:
ბატონი თუ უმა, ორივე რო უნდა ქცეულა?
გამაგრდი, მტკიცედ დედოფალი, მტკიცედ
გამაგრდი.

და უბედური გაგვახმნევე, შენც ბედაშეწარალი.
დედოფალი ნანან, აჰ... ეს?!

მხმპალნი, წყაროა, ჩვენი მიწის წყალი... ჩვენი
მიწისა.

ჩვენი მტარველობს, მაარხებლის აგრეთვე ჩვენის,
წყალი... წყარო...

ბნინაბარ, ისევე გაახლათ...

მხმპალნი, ისევე...

დედოფალი ნანან, მიხსენით!..

შემოღიან მოგვნი, ქადაგნი, მხეველნი ჰო იქ არიან
და არიან. ეცილებიან ერთმანეთსა დედოფლისათვის
ზრუნვაშია.

მომპანი, არმაზ ბრწყინვალევე, შენის შუბით განგვირე
ილდა.

განგვირე სენება უკველივე დარდი წუხილი,
განგვირე შური, შუღლი, მტრობა, დავიდარბა,

ჩამოგვაშორე უცეთური ამასოფლისა,

განუფნე შექი შენი ქვეყნად კიდით კიდემდე;

არმაზ ბრწყინვალევე, შენ ხარ ჩვენი სულდგმა,

იმედო,

შენ გავგვიჩინე, შენ დაგვარჩინე, შენ მიგვიბარებ,

შენით, შენს მიერ, შენითა ვართ, შენით ვიქნებით,—

არმაზ ბრწყინვალევე!..

ქალბანი, ციშუბ დიადო, ვერვინ გძლიოს, ციშუბ
დიადო,

შემოიჭერი მაღე ისევე ბევა-ქუხილით,
და აგვაცილო, რაც რო ჰიერი თავს დაგეტეხია.

გვაკმარე წყრობა, შევიანეთ, თუ რამ შევცოდეთ,

ციშუბ დიადო, გრგვიანა შენი კვლავ გავგავონე,

ულმოხელ მებრთა ჩვენთა კვლავაც დეიც თავზარი.

ციშუბ დიადო, გადმოხმევე, ელდაცემულსა.

ციშუბ დიადო, იხსენ, გვიხსენ ციშუბ დიადო!

მომპანი, არმაზ ბრწყინვალევე!..

ქალბანი, ციშუბ დიადო!..

მხმპალნი, მამაო ჩვენი, რომელი ხარ ცათა შინა,
წმიდა იყავნ სახელი შენი,

მოვედინ სუფევაი შენი,

იყავნ ნებაი შენი,

ვითარცა ცათა შინა, ეგრეცა ქუეყანასა ზედა;

ჰური ჩუენი არსობსაი მომეც ჩუენ დღეს;

და მომიტევენ ჩუენ თანანადებნი ჩუენნი,

ვითარცა ჩუენ მიუვტევენთ თანამდებთა მათ

ჩუენთა

და ნუ შემოვიკნებ ჩუენ განსაცდელსა,

არამედ მიხსენ ჩუენ ბორცისაგან,

რამეთუ შენი არს სუფევაი და დიდებაი საუკუნეთა
მიმართ.

ამინ.

მომპანი, არმაზ ბრწყინვალევე!..

გაც და გაიში..

აინინა!.. დინინა!.. ატროშანს..

ქალბანი, ღმერთო მორიგე, ციშუბ დიადო!..

კოპალე!.. იახსარ!..

ბნინაბარ, აღონაი!.. აღონაი!..

მხმპალნი, მამაო ჩვენი, რომელი ხარ ცათა შინა...

მეფე მირიანს, სულ აირია ეს ქვეყანა, რო აღარ ვიცო, ანთუ რა გვამდა, ანთუ რაი უნდა იწამა.
უკუნეთია აზრისა თუ რწმენის, გონების, დღის სინათლეზე ვედარსაით გზას ვერ გაიკვლევ. ვინ შემოწიდა ესოდენი კერპები ჩვენში, რად შემოწიდა, გავვიხალა თავშიცაცვამალ... ჩვენი ჩვენი კერპი გვეყოფოდა, მიწაი ჩვენი, რაც დავვიკარგავს, რაც რო უნდა კვლავ გამოვიხსნათ.

გამოვაცილოთ უკუნეთსა, უთავებობას, — სულ აირია ეს ქვეყანა, — როგორ, რაგვარად?! — უკუნეთია, მზე გვწვავს, მაინც უკუნეთია. ხადარი!!!

ბღერნი. აა?.. ჰო... ჰო...

მზე გვწვავს, მაინც უკუნეთია. ისევ კარავი წმიდა ნინოსი მავყოლოვანშია. ასულნი ისევე თავიბრახვეულნი. მაღლითაც ისევე დასკურებთ კერპი არამოსისაი. ისევე იცავენ გუმავნი სპარსთა. ასულნი. სპარსთა დეხსანი შეუპყარა ზურვებავს ძლიერს,

ვერც თვის ექიმთა, ვერც მოგვთა ვერ უშველიათ. გაბოვს: რო დაბხედო, თუნდაც თვითონ აქ მოივანენ,

და წინასწარად პარკს გავწავინის ოქროთი სავსეს. ვმინდა ნინო. გაუნაწილეთ ქვრივ-ობოლთა და ხეიბართა.

აახლეთ: რჩევაც და წამალიც დაუწოგველად. თუ გაუძნელდა, მე თვითონვე ვეწვევა შინა, აქ იმის ფეხი მძიმე იყოს, თვალშიც ეკალი ეცეს თუ აქეთ მოინდომოს გადმოხედება.

ასულნი. ჰა, ჰა, ჰა, ჰა, ჰა...

ვმინდა ნინო. რა გაციენებო?!

ასულნი. თვალში ეკალი, ჰა, ჰა, ჰა, ჰა...

ვმინდა ნინო. თვალში ეკალი!.. ავი თვალთ რითი გავთვლოთ?!

ასულნი. ჩვენი დანახვაც დავსობა ეკალივითა.

ვმინდა ნინო. იმათ ასულებს დაშაშუღლნიც მაინც სჯობობართ.

მაინც იფრთხილეთ, მოიბუზეთ, ნუ ტანქენარობთ. ასულნი. მოვიბუზებით... ოღონდ ახლა ისიც გუწყოთ:

ზაფრამ დაავადო დედოფალი, ვერ წამომდგარა, არა მურნალი, არა ლოცვა აღარა შველის, არა წამალი, რაც რო მოგვთა მოუგონიათ, არა წამალი, რაც ქადაგათა მოუგონიათ, — აღარას შველის, დამაშვარლან ასე ამაოდ. ასე ამაოდ მოუხმობენ ღმერთებს თავანთას; ერთიმერებს აბრალევენ, რო ვერარა სჯრის, ერთიმერებს შეშხვიანა კვლავ გამაძვრებთი.

ვმინდა ნინო. უყვარდეთ უნდა ერთობა, წამალიც ვასწავრის,

უყვარდეთ უნდა ერთი ღმერთი. ვასწავრის ლოცვაც, უყვარდეთ უნდა, ღმერთიც ეგრეც რო შეიყვარებ.

ასულნი. მეფე მირიან არ იზურვებს ჭილდოს უარესს,

ოღონდ მურნალი დედოფლისა გამოჩნდებოდეს. უხმობს უკველგნით, მტერთაც უხმობს, თუნდაც რო მტერთა,

რო შეივრდომებს, როგორც რო შველთ, ოღონდ რო არგონ.

მოახლეთ მაშინ შეაპარეს, ის მოვიხმომო...

მოახლეთ მაშინ შეაპარეს, ის მოვიხმომო...

ვმინდა ნინო. ვინ ისო, ბრძანა მეფემ თურმე

განრისხებულმა

განრისხებულმა ისე, ისე განრისხებულმა, რო სისხლმა თურმე გაღმონწვიმა მისთა თვალთაგან.

ასულნი. გუწუა უკვე?!

ვმინდა ნინო. უკვე მეუწუა!..

ასულნი. შეგვალთა კიდევ შეაპარეს, კიდევ და კიდევ. აღარ მოეწვენს, არრო დასთმეს, ვასტებეს მაინც,

წამოაცილენს თუმცა რო ისევე იხევე რისხვით: ხადით მოვიხმომო, ის ჰო ისე გავაძვეეთო, —

პანდურის ცემით, — გაღვილიდა აქამდის ცხრამთას. მეფემარა ბრძანა, შენ არ გვიწუენ, რო ვიმორებთ.

ვმინდა ნინო. მეფეს შეტყერის, თქვენ აღარა რალა თქმა უნდა,

მაინც სჯობს ითქვას, როგორც ითქვა, და არა მრულედ.

მრულედ სძულს ღმერთს და მრულედ ურჯეს ცაცთა ცხოვრებას.

მრულდისგან სწორი არ იქნება, არ წარმოსდგება; ასულნი. მეფე თანხმდება, დაგაბრუნენ, თუმცა არა სჯერა,

რო ხმა მოგწვდება, ან მოუსწრებ დედოფალს ცოცხალს;

თანხმდება, ამბობს: აჩკარება არ ვარცა მაშინ, როს დავუგნებთ არაფერი არ დაშვდება.

დააბრუნეთ და გააძვეეთ — ამასაც ამბობს, — ისევე ისევე გააძვეეთ დაუყოვნებლოვ...

ამასაც ამბობს, იმასაც კიდევ რალაც სხვას, რალაც თანხმდება, უარმყოფს და ისევე თანხმდება.

ვმინდა ნინო. მეფეს იბნევა, როცა ერი ამღვრეულია, მეფეს და ერიც გზასა ჰკარგავს, გზაზეც რო იდგეს.

უსიყვარულოდ ვერ ივარგებს მეფის გონება, ერის გონებაც ვერ ივარგებს უსიყვარულოდ.

მიეცი ღმერთო სიყვარული ერს და მეფესაც, — მოციე ღმერთო, ღმერთო მოციე, მოციე ღმერთო!..

ასულნი. მიეცი ღმერთო სიყვარული ერს და მეფესაც.

უსიყვარულოდ მწვერვალებმა თოვლი დაჰყარეს, უსიყვარულოდ წყალი დაშრა, გადახმა ველი;

უსიყვარულოდ წვიმა არ წვიმს, ქარი არა ჰქრის, ბულბული არ სტვენს, არაა ჰგალობს

უსიყვარულოდ: უსიყვარულოდ რო არ იმის არც მუვიარლობა, აღარც მზე შუგობს, აღარც — მთვარე,

უსიყვარულოდ: ჩვენი სიმღერაც მოთქმა არის უსიყვარულოდ.

ვკნებით ცოცხლობრივ, ვიხოცებთ უსიყვარულოდ. ვმინდა ნინო. წყალობა ღმერთ მოვიცილინე უფალთ

ღმერთო!

მოღის მღვდელი აბიათარ. ვახარებულთა. თითქმის რო ენა ებმის სიხიარულისაგანაო.

აბნაბნარ. მეფე ბრძანებს, რო დაგაბრუნონ. ხსახლეთ გელის,

მოგვნიც დადუმდნენ. ქადაგნიცა, გაუწრდა ყველა, ვერარა შესძლებს, უძლურებამ ენა ჩაუგდოთ.

ვმინდა ნინო. უძლურება ჰვედრია მძიმე... აბნაბნარ. მოუთმენლად გელოდებთან.

ასულნი. ჩვენი თუ წამოვალთ?..

წმინდა ნინო. არა ცხადია.
ასულნი, მჟუღუ...
წმინდა ნინო. არც მე მივდივარ...
აბნათარ, ვერ გავიგე!..
წმინდა ნინო. აქ მოაბრძანონ...
აბნათარ, რა თქვი, რა მესმის, შენ ამბობ თუ მე

გამოვკრუდივი?
წმინდა ნინო. აქ მოაბრძანონ დედოფალი, აქ
ვუმკურნალვებ,
მაღამო ღვთისა იქ ვერ გასჭრის,
სადაც სძრაბავენ,
სადაც არც ჭვარი, არც რო ხადი არ ასვენია.
აბნათარ, ის სახახლეა, ის მრეფა, ახე ვერ განსჯი,
ჩვენ, ქვეშევრდომებს მორჩილება გვმართებს

მეფისა.
წმინდა ნინო. უმაღლეს მეფის მე მიბრძანებს, მე
უმწეო ვარ,
თუ რამე ძალმიძს, მხოლოდ აქა, აქ, ჭვართან
ძალმიძს, —

უთხარი ეხე, მოახხენე...
აბნათარ, როგორ გავხედოვი?
წმინდა ნინო. ასე, როგორც მე ვეუბნები.
აბნათარ, მე მეფე არ ვარ, არც შენა ხარ აბნათარი,
დაშინებული და დამფრთხალი ათას ჭირთაგან,
წმინდა ნინო. მეფეცა შოშობს, შიში შიშთან
უშიშარია,
შეგიწყნარებენ დავრდომილი დედოფლის ხათრით,
განიკურნება, უფრო მეტად შეგიწყნარებენ,
აბნათარ. აღონა, შენ დამიხსენი!..

მიღის აბნათარი, ისე, რო წასვლა უქირს და წაუ-
სვლელობაა რო არ იქნება.
წმინდა ნინო. ნუ გეშინაინ...
ასულნი. სამეფო კარი ამას მაინც არ იყაბულებს, —
თავსმეფენ, არ დასთმობენ არასდღეობით.
შმაგი მხედრებით მოგვეკრება აღმათ რო ხადრი,
ავიყვანენ და ძალისძალად წაგაბრძანებენ.
ნუ ეურჩები, ნუ მოუხმობ ნურც ღმერთს, ნურც
ხატსა.

სადაც იქნები, თავისთავად გამოგვებიან.
კაცთა სიავს ვერც რო ღმერთი ვერ მორევია,
ღმერთის ზედღებულს მორიდება მართებს უთუოდ.
წმინდა ნინო. სიკვდილის შიში მიაუჭრებს რისხვას,
სიავს,
ამპარტავენებს, ცოდის ყოველს ის მიაუჭრებს, —
თუმცა ამ არაა. — ვერც ასე ხტის სიკვდილის
შიში,

მაგრამ ამერად იმედი მაქვს მაინც ამისი.
ასულნი. გისმინოს ღმერთმა!..
სიკვდილის შიში მიაუჭრებს ამპარტავენობას,
წყურვლი ყოფნის, გადარჩენის, დააცხრობს
ვნებებს.
და მკურნალის წინ სიამაყე ძირს განერთობა,
გისმინოს ღმერთმა!..
მაგრამ სიფრთხილდ მაინც გვმართებს, მტრულ
გარემოში
თუ გვინდა რამეს რო ვეწიოთ, სიფრთხილდ
გვიჯობს, —

შენ გვასწავლიდი, გიმეორებო შენგან დასწავლიდს.
ოღონდ მოიცა!.. ჩუ!.. ჩუ!.. ჩუ!.. ჩუ!..
რა ამბავია?..

მოაბრძანებენ დედოფალსა ტახტრევანითა.
რო არც შეირბეს, არც რა იგრძნოს, არც ქარმა
დაქარას,
თითქოს იქვეა, აღადილიც რო არ შეუცვლად
არც სად მხედრები, არც ელარუნი იარაღნი,
მოკრძალებულან უველანი და ისე მოდიან,
მივეგებებით...

წმინდა ნინო. წუნარად!.. მშვიდადი!.. იყავით
თქვენთვის,
მიმხედვით თქვენ თქვენს საქმესა.
გადაარჩიეთ უვავილები, ბალახეულნი,
არა შეგაუვით შხამიანი, საუკეთურო,
ავი, კეთილი, ერთმანეთის საპირისპირო,
ვით კაცთა შორის, უვავილებშიც ისევე ბუღობს,
და ფუტკარივით უნდა შესძლოთ მათი გარჩევა.
ასულნი. კიდევაც ვარჩევთ, კაცთ გარჩევა უფრო
ძნელოა.

ჩვენ ამას მოვთქვამთ, ჩვენამდისაც ამას
მოსთქვამდნენ, —
არც არასოდეს არ იქნება აღმათ ადვილი.
წმინდა ნინო. როს სიყვარული დაშვიდრდება
კილით კილემდ,
გეროდეთ, მაშინ სხვა იქნება უფთისოფელი.
ასულნი. როს სიყვარული დაშვიდრდება კილით
კილემდ:
როს?.. როდის?.. აი საკითხავი სპირიტორტო.
წმინდა ნინო. უფალმა უწყის.. არ განსცადო უფალი
შენი...

ასულნი. არა განსცადო!.. არა განსცადო!..
გამოჩნდება ტახტრევანი, ოქროს ტახტრევანი. მხრე-
ბზე შეუღდამო მსახურებას. დედოფალი გადასვენე-
ბულია, თითქოს რო ამქვეყნად აღარც არისო, ნინო
ანიშნებს, ჩამოდამენ ტახტრევანსა, იქვე, მოშორე-
ბითა. ნინო გვაართანაა, კარვის გვართანა, თითქოს რო
გაკრულა გვართანა. მერე წადება, გაიწვდენს მკლა-
ვთა. თითქოს რო მიცურავენ მკლავნი, თითქოს რო
თვითონაც მხოლოდ იმა ცურვას მიჰყვება. მიუახლოე-
დება დედოფალსა. გვარს გადასახავს, შეეგება კიდე-
ვაცა, თითუბით დაასხამს ჭვრებსა ტანზედა. ვახველს
თვალსა დედოფალი, დაზაფრული თუ გათანგული, გა-
მოიხედება. ასულნი ასმევეენ ნეტარსა, ანთუ აწვე-
თებენ, შევლიან, რო წარმოიწიოს, ოდნავა, ოდნავა
რალა თქმა უნდა. ნინო თავს ადგას. სახავს გვარსა
ისევე ისევე, ასხამს ჭვრებსაცა თითუბითა სხეულზე-
და, ისევ ისევე. და თან:

წმინდა ნინო. და გაღმოვიდა რაი იგი მიერ მითი,
მოსდევდა მას ერი მრავალი.
და ამა ესერა კეთროვანი ვინმე მოუხდა
თაყვანისცემდა მას და ეტუოდა:
უფალი უკეთუ გინდეს, ძალგაც განწმინდაი ჩემი.
და მიუო ხელი თუხი იესო,
შეხობ მის და ჰრქვა: მნებავს, განწმინდენ,
და მუხეულად განწმინდნა იგი კეთროვანებისა
მიისაგან.

და ჰრქვა მას იესო:
იხილდ, ნუვის უთხრობ,
არამედ წარუდ და უჩვენე თავი შენი მღვდელსა
და შენერე შესაწირავი შენი,
რომელი ბრძანა მოსე საწამებულად მათა.
და აღდგება დედოფალი. ნელა, ნელა რალა თქმა

უნდა, ბარბაცებს. ასული უნდათ, რომ მიეშველონ. უნდას ნინოა. დედოფალი შესძლებს, რომ წარვლის მანძილი იგი წმიდა ნინომ რომ გამოიარა, ისევე ნელა, ისევე ცურვითა, ცოტა ტორტმანითაცა, — მინც წარვიღის, მივახლება ჯვარსა კარვისასა, მივახლება და შემოგებეთა.

ასულინი, ომენი დაუთმე უფალსა და მომხედნა მე

და ისმინა ლოცვისა ჩემისაი,

და აღმოჩნდა მე მღვიმისაგან გლახაკობისა

და თიხისაგან უყისა

და დაამტკიცა კლდესა ზედა ფერხნი ჩემნი

და წარმართან სლვანი ჩემნი.

და აღავსო პირი ჩემი ქებთა ახლითა

გალობად ღმრთისა ჩუენისა,

იხარებდნენ და იმუებდნენ შენდამი ყოველნი,

რომელნი გვიბიენ შენ უფალო,

და თქუედ მარადის:

დიდ არს უფალი!

ხოლო მე გლახაკ და დავრღომილ ვარ,

უფალმან ილუაწოს ჩემთვის.

შემწე და მხსნელი ჩემი ხარ შენ,

ღმერთო ჩემო, ნუ ჰყოცნი.

შემოხსნება ჯვარსა დედოფალი. შიშობს. ჰგონია,

რომ წაიჭევიო. მხრებში ასულნი შეუღლებიან, მერე

გამოეცლებიან, სტოვებენ მარტო. მხნევედა დედო-

ფალი, წაქცევისა აღარ ეშინიან.

დედოფალი ნანა. ჰგონი გადვარჩა...

თუ გადავარჩი, შენს გასამრჯელოს

აღბთ ვერაფრით გადავიხდი, ისე ვეწაქმე

და ისეოდენ დიდი არის ახლა ეს უყება.

წმინდა ნინო. მე არ გავრჩილვარ, გასამრჯელო არ

რომ შეკუთვნის,

ღმერთის განგებით — თუ რასა ვიქ, ღმერთის

ხედრია.

და არც ის ითხოვს გასამრჯელოს, ღმერთი ღმერთია.

ოღონდ იწამე, სხვა არაფერს ის არ მოითხოვს.

დედოფალი ნანა. ღმერთი... ჯვარცმული...

ღვთისშობელი... წმიდა სამება...

ოღონდ იწამე, სხვა არაფერს ის არ მოითხოვს!.

ბევრ რამეს ითხოვს. ეს არის რომ რაც გავგანჩია,—

შიავს!.. შიავს და ჩვენ არაფერს აღარ გვითხოვებს.

წმინდა ნინო. არა, არ შიავს. აღამაღლებს სულსა

კაცისა,

განწმენდს, აღავსებს, აღიტაცებს სულსა კაცისა,

განწმენდს, აღავსებს, აღიტაცებს სულიერიდან, —

სხვა რადა არის ნეტარება ჩემი სიცოცხლის,

სხვა რა საზღაურს, რა საუწყებს უნდა ვითხოვდეთ?!

დედოფალი ნანა. სხვას აღარაფერს...

რომ ემაროდეს სულის ცხონება,

აღამიანი რომ მხოლოდ რომ სული იყოს და

სხეული ესე ესეოდენ არ ამძიმებდეს.

სხეული გვთრგუნავს. სულს ადვილად

შევეწყობოდით.

წმინდა ნინო. არა სხეული...

სულს ვუმკურნალოთ და სხეულიც განსტყავდება

ამაღლებულ სულს ხორცი ვერა, ვერ დაამძიმებს;

ამაღლებულ სულს არც გრძობა აქვს ხორციელების.

დედოფალი ნანა. მაშ დავკითხია სიცოცხლე და

განმდგარვართ ქვეყნით...

მაშ რად მოვსულვართ, თუ მოვსულვართ, რატომ
განვუღებთ?!

წმინდა ნინო. არა განვუღებთ?! ვიყო ერთიანი,
სულით და ხორცი ერთიანად ამაღლებულნი ვიყოყნა
გვიყვარდეს, გვწამდეს, გვიყვარდეს და გვწამდეს
ისევე,—

არა განვუღებთ, არ განვუღებთ, არა განვუღებთ!.

დედოფალი ნანა. არა განვუღებთ!.

სხვა მწამს, სხვას ითხოვს საოცარი რაღაც განგება,

უფრო და უფრო უადრესი, რწმენაზე უფრო,

ანთუ ჩემს რწმენას უწმენოდ აღაღმინებებს,

და სად შეწევა, რომ არ ვიცი. ვერ გავრკვევლვართ.

წმინდა ნინო. იქ... ცოტა შენ...

დედოფალი ნანა. რა ლევერდია, რა შორია, რა

აღმარენი!.

რა უცნაური საზღაური განკურნებისა...

წმინდა ნინო. შენია იგი, ო, უფალო შენია იგი,

და ხაზწყოს შენი აღღვებდა თანდათანობით,

და დაბნეულნი, განფანტულნი ცხოვრანი იგი

მოკუთვრებულნი ისევე შენად მოისწრაფიან.

მიდის დედოფალი, მიდის თავისი ფეხითა. მსახუ-

რნი ასწევენ ტახტრევნასა. ცარიელ ტახტრევნასა, და

მიჰყვებიან. მსახურთა შორის ერთს შეიცნობენ გა-

დღეცმულად.

ასულინი. ის იყო, ისა!.

ვერ გახსლო და მინც მოვიდა.

ფარავნოდა ზურგთა სხვათა, მალავდა ხახვს.

თან თვალს ისე აუცვებდა, ლისის ჩიქილა

აგვაპრო უველას და ვინც სურდა, მოითავხელა.

ის იყო, ისა, ვერ განხსლო ზაფხას ტრფობისა, —

რომ დაგაცხრება, არც ავივებს, არც მოგახვეწებს,

არ დაგანებებს, არც რომ ძილსა, არც ხაქმს აძას.

რომ გაქცევიდა ვერხაით რომ ვერ გაიქცევი,—

წინწინ ის მიჰქრის, ხაღაც მიხვალ, იქ

დაგიხვდება.

ის იყო, ისა!.. წავიდა და აქ დარჩა გული,

თვალცი აქ დარჩა, აქ არის, აქ დაბორილობს,

ვიდრე რომ სატრფოს არ იპოვნის, არ გაგვეცლება.

ის იყო, ისა, ის არის და აგერ აქ არის,—

აგერ აქ არის, აგერ, აგერ, აგერ აქ არის:

აბა მაღალა რომელი ვართ გამოგვიცანი!.

დახტან ასულნი, დაქტიან ასულნი, შემოგროვ-

დებიან და განიფანტებიან, თითქოს რომ მართლაც

ვინმე დასდევნიბათო. თითქოს რომ თვითონვეც მარ-

თლაც ახელებენო. ანთუ უნდათ რომ დაექვირინონ

და თითქოს კიდევაც რომ დაიპეროთ. თითქოს რომ

კვლევ ისე გაუფრთხებიანო.

აბა რომელი. რომელი ვართ, გამოგვიცანი.

აბა შეგვიყარ თუ ბიჭი ხარ. —

— მე, არა!.

— არც მე.

— მე სულ არა!.

— არა, მე არა!.

— არა და არა... ეგერ, ეგერ, სით გაგიხტა!.

— ჰა, ჰა, ჰა, ჰა, ჰა...

— არ ამავალიყო საბურველი... აჰ არა! არა!.

— რასა სჩადიხარ?!

— ჰა, ჰა, ჰა, ჰა, ჰა...

— ვერ გამოგვიცანი, ზიი-ზიი, ვერ გამოგვიცანი!.

— ვაი, მიშველეთი!.

— მა. შა. შა. შა. შა...

და ცეკვავენ ასულნი, სამაიასა ცეკვავენ: ნარნარებენ და ვეღრებინან.

წინდელ ნინო. ღმერთო ხიზარულს ნუ მოაკლებ,

აღავსე ღმერთო,

ღმერთო სიყვარულს ნუ მოაკლებ ახალგაზრდა

გულს!

და ისევ ვერაი არმაზისაი. სპარსნი, მოლაშქრენი, მოღარაგენი. არმაზსოცე ისევ. მეფე მირიან გადმოშობა კიოსი ბაზზედა. ხალხი რო უფრო შემოფარებულა. მეფე რო ცდილობს. უფრო ცდილობს, დაამშვიდოს და დააწყნაროს შინაურცია და გარეუღცია. **ღმისპანი ჰრომთა.** ჰრომში ელიან უფლისწულს და

ლაშქარსა შენსა,

სრულს ნდობასა და მეგობრობას ელიან შენგან,

თავად მზადყოფნას. ერთგულობას გადმოსტუმრებენ,— სამარადისო ერთგულებას ფიცით მტაცითა, შენ რას ხაზინიხარ: აღუთქვამ და აღარ ახრულლებ?!

უფლისწულს ჰგზავნი, ლაშქარს არა,

და არც არაფერს დააბარებ,

ვითომ არც მეოქვას, ვითომც შენც რო არ

გაგეგონოს,

იცოდე! ჰრომში ახეთ თამაშს არ გააატოხს.

მეფე მირიან. ვიცო, ვიცნობ და ბევრი ისეც

გადმოუციათ,

გონიერებაც ჰრომაელთა ვციო ცხადია:

უფლისწულია ლაშქარიც და სამეფოც მთელი,

იმერ, ამიერ, მთა და ბარით, ზღვავიდან ზღვამდისა,—

შენად გეგუღვინს ყოველივე რადა თქმა უნდა,

თუ უფლისწული უბეზო გუავს გამობეზული.

ღმისპანი ჰრომთა. მაგრამ პირობა?.. ჰო დაგვიპირდი

აგრეთვე ლაშქარს?!

მეფე მირიან. განა დაგვიპირდი?!

ღმისპანი ჰრომთა. გადმოგვიცი შემონათვლი,

რასაც გითვლიან, დაიბრებაც ის არის შენი.

მეფე მირიან. რადა თქმა უნდა: გვითვლიან და

ვითომ ეპირდებით,

რადა თქმა უნდა შემონათვალს ძირს ვერ

დავუშვებთ,

მაგრამ ლაშქარი ლაშქარია, დრო უნდა ლაშქარს,

დავიბარე და შემოკრებება, ხოლო შინამდის,

უფლისწულს რადა დავაბრკოლებთ?.. ჩვენც

ვეშურებით,

ჰრომს რო ეუწყოს ფიცო ჩვენი, ჩვენი მზადყოფნა.

ღმისპანი ჰრომთა. მაშინ უფლისწულს თან მიპყვება

ლაშქარიც მალე.

ლეგიონები ესწრაფვიან, შეზღვედნენ დროულად,

დიდ ხანია არ უნახავთ მოძმენი თვისნი,

დიდი ხანია მხარდამხარ რო არ უბრძოლიათ.

მოესწრაფვიან... და ტაოში დასცეს ბანაკი.

მეფე მირიან. მოუთმინარი სულიც ვიცო

ჰრომაელების,

ჩვენც ვეშურებით, ჩვენც ვესწრაფთი მოუთმინარად.

გყროდებ, გწამდეს, აუწყე და იუაი მშვიდად.

თუში ისევ ცხელა, გვაღვებთა გავსაძლიოს,

არ მოგაკლებენ მავკლოვანის ცივ-ცივ წყაროსა.

ღმისპანი ჰრომთა. გმადლობ ზრუნვისთვის!.. არ მა-

შინებს არც რო სიცოცე,

ხიცხეხაც არხად, არც არასდროს დავშინებვიარ.

მეფე მირიან. სიტყვა ეგე ჰეშმარტი ჰრომაელისა/ და მცხეთიონთა ჰეშმარტი სიტყვაც იწუხე. **ღმისპანი ჰრომთა.** სიტყვას დღევანდელს ამოწმებს ზეალე...

მეფე მირიან. მეც ზეალეს ველი!..

გაღის დესპანი ჰრომთა, არც რო ვითომ დაიმედებულყო, არც რო ვითომ დაექვემდებარე. თუმცა შეიძლება რო დარჩეს კიდევაცა. მაინც რო იქ არიან თითქმის ყველანი, თუმცა ამან მოათავა სითქმელი თავისი. ჩერი ისედაცა სპარსთა დესპანისა, ოღონდ მანამდე ისეც ვეფა:

ზეალე, ზეალე, ზეალე და ზეალე...

ველარ წავუვყელი ზეალენდელი დღის მოლოდინსა.

დღე დღევანდელი რო არ გვწავლობს, ზეალეთი

ვცოცხლებო,

ზეალის იმედით დავიღამებთ და გავითენებთ.

დღეო დაღამდი დღევანდელი, დღეო დაღამდი,

დაღამდი დღეო სიძულვილის და სიავისა,

მონღოს დღეო, მტავალლობის დღეო დაღამდი,

უიმედობის დღეო მოჩრჩი, დაღამდი დღეო!..

ღმისპანი სპარსთა. უფლისწულს ჰგზავნი ჰრომსა

თურმე, შაჰსა ჰალატობ.

მე მართობ აქა, ტკბელი სიტყვით მიმსპანენდები,

ზავსვი გგონივარ თუ შენ თვითონ იხავსვებ თავსა,

რატყფულას თუ კოკობანას მეთამაშებთ?!

მეფე მირიან. რატყფულაა თუ რაც არი, ჯარი თავს

იყრის,

და იქ იქნება ჯარი იგი, ხადეც მოუხზობთ,

თაფლი და ღვინო, აბრეშუმი უკვე გზას ადვას,

ჯოგები ცხენთა, ჯოგთა ჯოგი ვაახლეთ უკვე,

ხორბალი, ხორცი, ერბო, ყველი ჩვენ გავიწყვით და

ვაახლეთ იხიც, მიდის, მიდის შეუწყვეტელი,

თუ რაიმე გვჩრება, შევაკამეთ სიმპოზიუმებს.

რკინასა, სპილენძს, ოქროს, ვერცხლსა, რაც

გაგაჩნია,

ჩვენად არცა ვთვლით და არც რჩება ჩვენში

მისხალი.

კიდევ რა გნებავთ, რითი გინდით რო გიერთვულთ?..

რატყფულაა? — ცხრაპირად გაკვს ტყავი

გამძვრალი.

ღმისპანი სპარსთა. მე მოვიციოხე უფლისწული, შენ

სულ სხვას ამბობ.

მეფე მირიან. მე იმას ვამბობ, რასაც წელში

გავუწყებთვართ.

რაღ შეგვიძლიან, ველარ შევძლებთ და მოვთავდებით.

ხოლო უფლისწულს რო კითხვობთ, მე შენგან ვიცო,

სპარსთა ლაშქარი ჰრომს დაიპყრობს აუცილებლად,

და უფლისწული თუ ჩავასწრებთ, ჰო იქ

დაგვხვდებთ,

თუ იქარებთ და გზაში სადმე წამოგყვითო.

ღმისპანი სპარსთა. დავიპყრობთ ჰრომსა, უხათოოდ

დავიპყრობთ ჰრომსა,

გაბატონება მსოფლიოზე მას არ ეღიაროს.

მეფე მირიან. ვერა, ვერახდობს ვერ ეღიაროს, -

მოგსპოს მალა!..

აჰა, შევთანხმდით და სადაო არაფერია.

ღმისპანი სპარსთა. მე არცა ვღაგვობ, შეგახსენებ

მოვალეობას,

და შესაბამის მოქმედებას მოვიზიხოვ შენგან.

თუ არ გინდა, რო შპის რისხვა დაგატყდეს თავზე
მივუ მიტრინა. გვფარავდეს ღმერთი, შპიც ეგრევე
გვეფარავდეს ღმერთო..

დესპანნი სპარსთა. და რო გფარავდეთ, რად არ
გზავნიო ლამაზ ქალწულებს?!

ჭორბო და ცხენით რო ტრაბახობ, ეგ არ იკმარებს.
მივუ მიტრინა. ლამაზ ქალწულებს?!

დესპანნი ჰრომთა. ლამაზ ქალწულებს!..

მივუ მიტრინა. თქვენ არ არჩევდით?..

დესპანნი ჰრომთა, ხალდა?.. ვილა?!. ვინ ავარჩიოთ,
აღლერქიდან და დაშავროლან, ჰგინან უშპაგებს.

მივუ მიტრინა. ეგელა დაგორჩენ, მშვენიერი წაახსიო
უკაი.

ჩვენ მაგას მოვთქვამთ, ჩიმი ჩენი ვადავარდება.

და ხილამაზე ქართველური, განთქმული ქვეყნად,
ზღაპრად დარჩება, მოგინება და სანანურად.

დესპანნი სპარსთა. პასუხი მზად გაქვს, მაგრამ ევევობ
და ექვი ჩემი

დადახტურდება, გეშინოდეს მეფე მირიან!..

ექვები მოდის სასახლეში, ნანა დედოფალს....

მივუ მიტრინა. მკურნალობს ნინო... მაყვლოვანის ის...
დედაკაცი!

ეს ცხადია და რაც ცხადია, ექვს აღარ იწვევს.

დესპანნი ჰრომთა. მკურნალობს ნინო...

მივუ მიტრინა, ის დედაკაცი...!

დესპანნი ჰრომთა. მოციქული ჭვარცმულის ხატის.

მივუ მიტრინა. დედოფლისათვის მკურნალი მხოლოდ.

დესპანნი სპარსთა. მსტოვარი ჰრომთა...

მივუ მიტრინა. დედოფლისათვის მკურნალი მხოლოდ,
ისევე, როგორც შენთვის, შენც ჰო მან

გამკურნალა?!

დესპანნი სპარსთა. მე არ ვხლებივარ და არც ჭვარი
გადაუხაზავს.

მივუ მიტრინა. გადასახავდა წამალზე მაინც.

დესპანნი სპარსთა. არ მიიღებდა გვამი ჩემი, არ
მომარჩენდა,

მე ჩემი ღმერთი მწყალობდა და მწყალობს ნიადაგ.

მივუ მიტრინა. მეც, დედოფალსაც იგივე ღმერთი
გვეწყალობს დესანო,

იგი გვფარავდა, იგი გვფარავს და დაგვფარავს,

ჩვენ ერთი გვწამს და მე შენი მწამს, შენ ჩემი
გწამებ.

დესპანნი სპარსთა. უძლეველია შპინშპი!..

ბუშპანი არმაზისა. უძლეველია!.. უძლეველია!..

დესპანნი სპარსთა. ძრწოდენ ურჩინ და ურწულდენი!..

ბუშპანი არმაზისა. ძრწოდენენ!.. ძრწოდენენ!..

დესპანნი სპარსთა. ჩვენ არ მოვიცდებით ფეხს

აქედან!..

ბუშპანი არმაზისა. ფეხს არ მოვიცდებით!..

სადაც რო შევალთ, აღარ გავალთ აღარასოდეს!

დესპანნი სპარსთა. უძლეველია შპინშპი!..

ბუშპანი არმაზისა. უძლეველია!.. უძლეველია!..

მომბენი. არმაზ ბრწყინვალე, შენი ვახლავს დიდების
გზანი.

ამ მძლე მხედრონს ვერაფერი ვერ აღუდგება,
ვერც წინარჩინი, დრომოკმულნი, ეკრანი უსულო,

ვერც ეს რადაცო, ეს ჭვარცმული თუ ჭვარის
გლახა,

პრომთ ლეგიონებს ახალ ღმერთად რო დაუხაზავთ
და თავანი მოსვლის მაუწყებლად მოუვლენიათ.

ამ მძლე მხედრონს ვერაფერი ვერ აღუდგება,
შენგნით, შენით და შენს დიდებად სამარადისად!
ამ მძლე მხედრონს ვერაფერი ვერ აღუდგება!
მომბენიმომბენი. მეფე თუ მალავს ცოთმეფეც!
დედოფალისა.

მეფეს არ ჰფერობს, რო დამალოს ცოთმეფეანი.
და თუ არ იციხ, გაიგოს და უნდა იცოდეს,—
რო დედოფალი აღიარებს უკვე ჭვარცმულს და
სხვებსაც მოუხმობს, აღიარონ მისებრ ჭვარცმული.
მეფეს არ ჰფერობს, რო დამალოს ცოთმეფეანი,
მეფეს არ ჰფერობს, მისი ხელი შეირყვანს რჭული.
მივუ მიტრინა. და არ შეგფერის არც მოგვთამოვებს,
ცილი დასწამოს...

მომბენიმომბენი. არა ცილსევერებ...!

მივუ მიტრინა. ის ჰო მკურნალობს?!

ძალბამძალბანი. ის უკვე მოჩრას!..

მივუ მიტრინა. ეს რა გავიგე?!

თქვენ ერთად ხართ?!. უფალო ღმერთო!..

თქვენს შერიგებას ვუნდებოდა ჩემი დღენია.

თქვენ სისხლსა სვამდით ერთმანეთს,

ერთმანეთს მტრობდით,

არად აგდებდით, ისედაც რო მტრები გვესივნენ,

და ერთმანეთი უფრო გძულდათ, ვიდრე უცხონი.

გაერთიანდით?!. შეხბატებილდით?!. უფალო

ღმერთო!

რას მოვეწწარი, რო ვნატრობდი ჩემი დღენია,

ბოლოსდაბოლოს ამხდენია ეს საწადელი.

ვაშა, დიდება, ბარკალა თქვენს ვეჯაკობას,

ერთი ქალისა დასაქვევად შემტოციებულხართ.

ძალბამძალბანი. რჭულითა ჩვენის დასაცავად,

ან ახლა უნდა დავიცვათ და გადავარჩინოთ,

ან სხვა შემთხვევა ამდაგვარი არ მოგვეცემა.

ძალბანი. ჩვენ ჩვენად ვდავართ, ჩვენად ვიბრძვიო,

ადაზაბიდან,

ჩვენ არავისი არაფერი არ გვიწამია,

ჩვენი ჩვენი ღმერთი გვეყავდა, გვეყავს და კვლავ

გვეყოლებო,

უცხო არ გვენავს, არც რო სარათა, არცა რო

ჰრომთა,

თავისა ქერქში დაეტიოს, ვინც უნდა იყოს,

გუდანაბალი აიბერტოს ამა მიწიდან.

ციშუბ დიადო შენ მოგინებოთ ისევე და ისევე,

ციშუბ დიადო შენთან ვართ ისევე და ისევე!..

მომბენი. არმაზ ბრწყინვალე მოთმინება შენი

აღივსო,

დიდსულოვნება რაზან ასე ცუდად გავიგევე;

არმაზ ბრწყინვალევე კვლავ მომართე ხმლი უებრო,

და გადაბლოთ თავნი ესე, უბენი ენანი,

ისე, რო გვამნი ზეზე იდგენ გაშეშებულად,

არმაზ ბრწყინვალევე. არმაზ, არმაზ, არმაზ

ბრწყინვალევე!..

მივუ მიტრინა. მიგვიხდით, მესმის: მოსისარანი

კვლავაც და კვლავაც

ნანა დედოფლის სამხილებლად ერთიანდებით,

დაამხოთ იმას, მერე თქვენს თავს დაამხოთ ეგრევე,

და მიწას მივედნას მტრისა თქვენსას ჩაუგდებო

ხელში.

ბაღრი. მიწას, რომელი ხილამაზეს ვეღარ ახარებს,

მიწას, რომელმან მშვენიერნი აქცია გონჯად,

მიწას. რომელი ნაყოფს ისხამს ახლა უგემურს, მიწას. რომელი კეთილს ყოველს გამაოთხოვია, გაუკუდმართდა. გადაგვარდა, მიწას რომელიც?!
მეშვე მირიან. ბადრი ეს შენ ხარ?!

შენც გარდუღექ ფიცს სამეფოს?!
 ხალდა შორიდან მესიტყვები მეფესა შენსა. რაღა ვიწამო. ვინ ვიწამო, ვიღას მივედო, ვიღამ მიშველოს ამ აღრეულ ქვეყნის წარმართვა, ვიღას მივაუღო ზურგი შენც თუ გადამიღექი?!
ბადრი. არა მეფეო!.. შენთანა ვარ, შენთან ვიქნები, ოღონდ უთუოდ უკვლა კერპი უნდა დავმშოს, უკვლა, სუკვლა, უყოფილიცა და მომავალიც, უკვლა, სუკვლა, — ვინც უცხოთა თავს მოგავახევს,—
 რო თავი ჩვენი ჩვენად გვახლდეს, ჩვენად ვაუღლოთ.

სიწმინდეს ჩვენსას, სიღამაზეს კვლავ დაუბრუნდეთ.
შემართეთ ხმალი, აწ უსიხლოდ ვერ გადავრჩებითო..
მეშვე მირიან. დინჯად, ო, დინჯად, ნუ აყვებით გულფიცხელობას.

ბადრი. როდღა ტვინი, გულის თქმინა რაღა დროსია, —
 აწ ის უამბო, უსიხლოდ რო ვერ გადავრჩებით. შემართეთ ხმალი, რაღას უცდით ბედოვლათებო!..
 ბადრი ხალს იმიშველეს, ხმლებს იმიშველებენ ქა-დავლიცა. მოგვიტ იმიშველებენ ხმლებსა. სპარსნი გუშავნიც მომობართებიან. ზეგადმოდებიან შუბები-თა.

მეშვე მირიან. ჩააგეთ ხმალი!..
 ვინც მეურჩოს, ვერ ასცდეს სასჯელს!..
 ჭკუას მოუხმეთ!..
 ახლა გვიპირდება ჭკუა ჩაამ თუ გაგვარჩნია. გულის ანთება და სიფიცხე ვერჩას გვიშველის. ბუმბერაზები შებმულან და სიფიცხილე გვმართებს,—
 წყაიდებულან აქლემები, კოზაი უნდა გამოვაცილოთ. განვაშორით, გადავარჩინოთ. სიფიცხილე გვმართებს, ჭკუა გვმართებს, სად არის ჭკუა?!

ჩააგეთ ხმალი!..
 ხმალი ჩააგეთო!.. ჭკუა, ჭკუა, ჭკუას მოუხმეთ!..
 ხმლებს არ ჩააგებენ. ოღონდ აღარც მიიწვევენ ერთ-მანეთზედა. მაინც მომართულან, რო არ დაიშლიან, და თითქოს რო რაღაცას ელოდებიანო. და უცებ გან-წირულის ყივილი გაისმის. მღვარეც მოსდევს გავო-თებულთ, ყვირილითა, წივილითა, თქაფათქუფითა. შე-მოვარდება აბიათარ მღვდელი. მოსდევენ თვისტომ-ნი. ქვები შეუშართიათ. უნდა ჩაქპოლონ.

ბბბბბბბ. მიხსენი მეფევ. მომეშველე, გადამარჩინე, თუ რამ შევცოდე, მე თვითონვე მოვიწინებ.
მეშვე მირიან. ესელა მაქლდა!.. ამას მაინც არ მოკვლოდი:
 ესენი მუავდნენ მშვიდადა და ესენიც ატყდნენ. საითლა მივდგე, მტკიცე ზურგი ნეტავ სად არის?!
 რა დაგმართინათ, — თვისტომს თქვენებსა როგორ ვასწირავთ,
 ჩაქპოლოთ გინდათ და ცოცხლობრივ დამარხოთ გინდათ?!..
 რამ მოგაწურათ სიხლი ასე თქვე უბედურო?!

ურინანი. არა თუ სიხლის წურვილითა ვავხლებულვართ, რკულსიგან ჩვენის განდგომისგან შეგქმენია შფოტი, რკულით განდგომას ავუშლივართ, ავუფუტქვავართ და დავავებულვართ კიდითიდე, უდასაბამოდ, აღარცთუ ვიცით ვინ სად არის, მიმოვფანტულვართ და განგვარწყულდებით სამუდამოდ რკულს თუ განუდგეთ.
 სიხლიც, სიცოცხლეც რკულსისათვის გვინდა მხოლოდდა:
 რკულსგანდგომილი აღარც ცოცხლობს, არც უნდა იყოს.
 რკულსგანდგომილი ჩვენ ცოცხლებში არც გვიწერია, —
 არც უნდა იყოს მოსაწამლად სხვათა ცხოვრების ძაღბბბნი. ერს ეს სიმტკიცე გადაარჩენს, სხვა ვერაფერი.

ნიავის ქროლვას ავუოლივართ ჩვენ ლერწამივით, დაგვიწყურებია მამა-პაპა, რკული, ადითი, და დავიწყებია გვახარებს და გვეამაუბება. მივსდევთ სულ ახალს, ახალს, ახალს და ეს ახალი მხოლოდ ისაა, რო გვაშორებს ფეხებს ჩვენსასა,
 მხოლოდ ისაა, წვენს გვაშორებს მასაზრდოებელს,—
 გავშიშველებულვართ ცადასუნნი გამხმარი თავით, მხოლოდ სიმტკიცით დავაღწევთ თავს განწირულობას,
 მხოლოდ სიმტკიცითი დამთმობლობით წვაგეთ უკვლა. ჩვენ ჩვენსას მოვთქვამთ, უკვლამ თავის მკვდარი იტაროს.

ბბბბბბბ. არა ღმერთისგან, არც რკულისგან არ გავდგომილვართ,
 მე მხოლოდ ცოდვა მაწამებდა, ცოდვა ჩვენი, რამაც აგუარა და მოგვფუნტა ქვეყნიერებას; მე მხოლოდ ცოდვა მაწამებდა, ცოდვა მაწამებს და ვლამოდ იმის გამოსყიდვას... სხვა არაფერი...
ურინანი. შენ ვინ გაკითხებს მთელის ერის ჭირისუფლობას, —
 ვინ დაგავალა, ვინ აღგუტუა ამ უფლებებით?!

გვმართებს რკულსია ეოვლები, შენ, ჩვენ, სუკვლას, უკვლას ცალცალად, უკვლას ერთად მხოლოდ ეს გვმართებს,
 სხვა დანარჩენი ღმერთმა იცის, მას ეკითხება. რისხვა არ ასცდეს, ვინც უფლებას გადაამტკის, ვინც განგვიდგეს და ადითი ფეხქვეშ გააგოს.
ბბბბბბბ. აი სიმტკიცე...
მეშვე მირიან. განლა ამო წაქეზება სჭირდება კიდეც, —

თქვენ ხმა ჩაიღეთ, დაიტეოთ თქვენ თქვენს ქერქშო!..

ბბბბბბბ. ჩვენ გვშურს სიმტკიცე ამ ხალხისა...
მეშვე მირიან. გეუფათ, კმარა!..
 ახლა ის გვმართებს დავამშვიდოთ, სიხლის ავარიდოთ.
ურინანი. ალბათ იმითომ, სახლში გიზის შენც განდგომილი,
 ამის გამოხსნით, ის გინდა რო გადაარჩინო.
მეშვე მირიან. დაბრმავებულხართ, თავს გაგვხვლიათ და მეც ცილსმწამებთ!..

ურინანი, არა ცილგვამებო!..

ძაღბანი, არა მეფეო!..

მომპვნი, არა მეფეო!..

მეფე მირინან, თუ მართალია, აწ ესე არს განწარხავა ჩემი:

რათა ბოროტად მოვსრნეთ ყოველნი მოსვლნი
ჭუარცმულისანი

და უმეტეს შეუდგეთ მსახურებასა ღმერთთა მათ
მპყრობელთა ქართლისათა:

ვაძხილო ნანახს, ცილას ჩემსა,
ენანება და დატეობა სჭოლსა ჭუარცმულისასა,
და თუ არ შერჩდეს, დავივიწყო სიყვარული მისი
და სხუათავე თანა წარვწყმიდო იგიცა.

შველანი, დიდება მეფეს, მეფურ სიტყვას მარად
დღედაც!

რისხვა განდგომილს, მოღალატეს თავის რჭულისა!..

მეფე მირინან, ის დედაკაცი აქ მომგვარეთ,
მავლენავანიდან,

ცხენის ძუაზე გამოვხაბამ და ისე ვაბრებ
თუ დამტკიცდა რო წააჭარბა ბრძანებას ჩემსას,
თუ მკურნალობის გარდა კიდევ სხვა რამეს სჩადის.

მომპვნი, სჩადის მეფეო!..

ძაღბანი, სჩადის მეფეო!..

მეფე მირინან, თუ დამტკიცდა...

მომპვნი, ჩვენ მო ვამტკიცებო!.. აღსრულებაც
მოგვანდე ჩვენა:

წავალთ, ჩვენ თვითონ გამოვხაბამ ცხენის ძუაზე
და იმდენს ვათრევთ, ნაკუწიც რო აღარსად შერჩეს.

მეფე მირინან, აქ მომგვარევიო!..

მომპვნი, არა, ჩვენ თვითონ!..

მეფე მირინან, აქ მომგვარევიო, ვბრძანებ მეფე,
ვბრძანებ შეიგნეთ,

თორემ ვაღამრებს ეგ უმსგავსი თქვენი ურჩობა,
და თუ დაღვრი სისხლს სწორედ თქვენგან,
თქვენი დავიწყებ.

მოუხმეთ ნანა დედოფალსაც, აგერ წარმოსდგეს,
ერის წინაშე გამოცხადდეს, იმართლოს თავი.

ბაღრი, მამულიშვილნო, მანამდის უქმნა ვდგავართ,
გვეყო სიყრუე, თვალბუქუნობა,

არმაზის კერპი დავამბთ და ზედ შევდგეთ
ფეხით,

სადაც ვდვრით სისხლსა, რისთვისა ვდვრით, აგერ
სახისხლო!..

მეფე მირინან, შეხდექითო!..

ვბრძანებ!..

წინ არ წარსდგათ ფეხი არცერთმა!..

მოუხმეთ ნანა დედოფალსა, ჩქარა, სასწრაფო!..

მომსლენი, მოდის და მუხლი აღარ ნებდება,
მოდის, თვალები ებინდება, ვეღარას არჩევს,

თითქოს ბნელდება... მეფეც, მეფეც, აბა შემხედეთ!..

მეფე მირინან, მე ვბრძანებეთქიო!... რას შევხედეთ?!

მომსლენი, მზეხა მეფეო!..

მეფე მირინან, მზემ აქამომდეც დაგვიოთუქა თვალები
სველას.

მომსლენი, ო, აღარ ძაღლუს, თავის თავი
გასჭირებია. —

ბნელდება მეფეც...

მეფე მირინან, მართლაც... თითქოს... რა გვემართება?!.

მზე ისევე ჰკიდა ცაზე,
შუაღულ ცაზე ისევე ისე გადაფაფრულა.

ფიქრდება ოღონდ... თითქოს თლიან ცალი
გვერდიდან...
თუ ვველენ შაბი მოწევა, გამოსლო ყბანი,
აი ჩაქულაპავს და მორჩება ჩვენი ცხოვრება
აი ჩაქულაპავს... ჩაქულაპავს აი!..

ღმერთო ყოველთა, ღმერთო, ღმერთო, შენ
დაგვივარე!..

ბაღრი, დასცხეთ, ვიდრე სჩანს, ვიდრე სულ არ
დაბნელდებულა,

არ მოვლენილა სასწაულიც ჩვენს სასიკეთოდ,
ჩვენ ჩვენი თავი ჩვენის ხმალი უნდა დავიხსნათ,
სინათლეა თუ დაბნელდება — უნდა დავიხსნათ!..

და შეიხარება ხმლები, მუშები, ნელნელა ბნე-
ლდება. ჩინაუხი გრძელდება მინცა, ყიყინი, გმინვა
არევე ერთმანეთშია. ელავს ზონადარო. ელავს ია-
რადიცა. შორიდან მოისმის თქარუნი მერანთა, ჩხავი-
ლიც მოისმის, ყორანთა ჩხავილი. ხმაურია ისეთი, ჯო-
ჯხოთურაო რო იტყვიან. მერე უკუნი მოიცავს იქაურ-
ობასა. მდუმარებაც მოიცავს სრულად, თითქოს რომ
მკვდრული მდუმარებააო. და მოპყვება ვედრება
მეფისა:

მეფე მირინან, ღმერთო, ღმერთო, ღმერთო
ყოველნო,

ღმერთო ჩვენსო და უცხო ქვეყნით
მობრძანებულნო,

ვინც გვაბატონობდით და გვაბატონობ, ვისაც
გემუთვინით,

მიხსენით, გვიხსენით, თუ გნებავთ, რო კვლავ
გემსახუროთ,

ეს ცოდვისკითხვა გვაქმარეთ და კვლავ გემონებით!..

ღმერთო, ღმერთო, ღმერთო ყოველნო,
ღმერთო ჩვენსო და უცხო ქვეყნით

მობრძანებულნო,
ვისაც რო გმონებით, გემონებით, გვიხსენით
ღმერთნო!..

არმაზ მიხსენი! გაიც!.. გაიმ!.. რამ დაგაყრუათ?!

ატროშან შენა?.. კანდაბამდის გწაცა ჯქონია!..

შივა, შენამდის გამოვადრევე, გადმოიხედეთ!

იუბიტერო, ზევსო, ზევსო, — ეშმაკმა
გლახვართო!

ისევ შენ ციშობ, ჰა, მომხედ, შენ გევედრები!..

მიანც უკუნი, მიანც მდუმარებაა სრული, მკვდრუ-
ლი. დროდადრო გმინვა მოისმის, გმინვა და მეტრ არა-

ფერი, ისიც მილეული, მიმკვდარებულა.

არცინ მომიგებეს... სადა ვარ, რა ვარ აღარ ვიცი,
არ გამეგება, დამკარგავა თავი და ტანი,

აღარ ვუყუცი,
თუ ყოვლისა ქუეყნისათვის იქმნა დაქცევა ესე,
ანუ თუ ჩემთვის ოდენ იქმნა.

აწ, თუ ოდენ ჩემთვის არს ჰიარი ესე,
ღმერთო ნინოსაო
განმინათლე ბნელი ესე და მიჩუნე საყოფელი
ჩემი,

და აღვიარო სახელი შენი!..

იელვებს ერთბაშად. ერთიც მოისმის შემზარავი
გრუხუნი, ჰიხინი მერანთა, ჩხავილი ყორანთა. ერთც
კიდევ ჩამობნელდება. ერთი კიდევ დაივრუხუნებს.
გასმის ხმაი მსხერევისაი და გამობრწყინდება მზეცი,
გამობრწყინდება და იხილვის: რო გადმოშლვლევულა
კერპი არმაზისაი, გადმოშლვლევულა და დაღწევილა.

პურია დახოცილი ხალხიცა. დაპურილი ხალხი. გადარ-
ხენილნი რო დაჩოქილან. არმაზის კვარცხლბეცზე ჯვარ-
ცმა აღმართულა. ძირსა პურიან გუშეგნიც არმაზისაი.
იმათს ადგილას— ლეგიონერნი კრომთა. ხალხი რო
დაჩოქილამეთქი. წმინდა ნინოც დაჩოქილა ჯვარცმის
წინაშე. ასულნი ჰკრეფენ დაპურილთა თუ დახოცი-
ლთა. ჩიქილები გადაუგდიათ მხარზედა. ხინჯი გადა-
პურიათ სახიდანა. დედოფალი ნანა ზელაპსრობილი
ჯვარცმულს მიძარბათეს.

შენა ხარ ღმერთი ყოველთა ღმერთთა ზედა
და უფალი ყოველთა ზედა უფალთა,
რამეთუ შენ მიხსენ მე კირისაგან
და განმინათლე ბნელი ჩემი.

წმინდა ნინო, მოვედინ სუფევია შენი,
იყვენ ნებაი შენი,

ვითარცა ცათა შინა, ეგრეცა ქუეყანასა ჭეშქარი
ქველანი, ამინ..

ამასობაში მალალო წააწყდება ცხედარსა ბადრისა.
კერპის სამსხვერეთა ქვეშე რომ მოყოლილა. შეჰკივლებს
მალალო:

მალალო. ბადრი!..

შეჰკივლებს და ზედ დააკვდება. დასტირიან ასულნი
ბადრისა, მალალოსა, თავიანთ გაუხარელ ყმაწვილქა-
ლობას დასტირიან.

1988 წ.

